

LETUVOS KARIUOMENĖS STATUTAI

Tvirtinu

Pulk. L. J. Variakojis
krašto apsaugos ministeris

11. XII. 29 m.

VIDAUS TARNYBOS
STATUTAS

2. 6

IV DALIS

SARGYBŲ TARNYBA

1930

R. ŠTABO SP. IR ŠVT. SK. LEIDINYS

VILNIUS, 1930 VYTAUTO DIDŽIOJO METAI

I SKIRSNIS

Bendrieji dėsniai

a) Sargyba, sargybinis, postas

1. Sargyba yra ginkluotas kariuomenės dalinys, skiriamas turtui arba suimtiesiems saugoti, viešajai tvarkai palaikyti arba kam pagerbti.

Bendra sargybų pareiga — laikyti viešąjį saugumą artimiausiose savo stovėjimo vietose.

Pastaba. Garbės sargybos — VII daly.

2. Savo uždaviniui vykdyti sargyba stato sargybinius.

Sargybiniu vadinasi ginkluotas karys, pastatytas poste su tikslu saugojimo uždaviniu.

Postu vadinasi kaip saugojamieji objektai ir asmenys, taip ir toji vieta, kurioje sargybinis eina savo pareigas.

3. Žiūrint didumo ir svarbumo, sargybos būna trijų rūšių:

a) pirmosios rūšies: sargybos iršininkas — karininkas, padėjėjas — puskarininkis; be to, būna dar trimičius ir pauntinys;

b) antrosios rūšies: sargybos viršininkas — puskarininkis arba sumanus grandinis;

c) trečiosios rūšies: vienas postas, sargybos viršininkas — grandinis arba sumanus eilinis; jis eina ir vedėjo pareigas.

4. Sargybos būna: a) įgulos, jei skiriamos įgulos reikalams; b) vidaus, jei skiriamos savo dalies reikalams.

5. Viena iš sargybų, paprastai, skiriama vyriausiąja sargyba. Prie jos, paprastai, būna daboklė; be to, ji yra pranešimų vieta visoms kitoms sargyboms. Jei didesnė įgula suskirstyta rajonais (V dal. 54 str.), tai kiekviename jų turi būti rajono vyriausioji sargyba.

b) Sargybų normavimas, vyresnybė, priklausomybės pradžia ir pabaiga

6. Įgulos sargybų tarnybą normuoja įgulos viršininkas, o vidaus sargybų — dalies vadas.

Įgulos sargybos betarpiškai priklauso įgulos budėtojo, o tiesioginai — įgulos komendanto ir įgulos viršininko.

Vidaus sargybos betarpiškai priklauso dalies budėtojo, o tiesioginai — dalies vado.

7. Kiekvienos sargybų pamainos tarnyba ir 6 str. nurodyta priklausomybė prasideda tuo momentu, kai skirstymo metu sukoman-

duojama „sargyba!“ (40 str.); baigiasi — kai pamainytai ir namo vedamai sargybai jos viršininkas sukomanduoja „marš!“ (55 str.).

8. Kiekvienos sargybų pamainos tarnyba normaliai turi tęstis ne ilgiau kaip 24 valandas.

9. Sargybų sudėties kariai, beinantiems sargybų tarnybos pareigas, negali būti baudžiami. Už mažus nusižengimus jie baudžiami sugrįžus iš tarnybos, o jei padarytas svarbesnis nusižengimas arba nusikaltimas, tai nusikaltusieji tuoj grąžinami į dalį ir pakeičiami kitais kariais.

c) Sargybų apginklavimas, municija ir šaunamųjų ginklų užtaisymas

10. Sargybos ginkluojamos šaunamaisiais ginklais (šautuvais, karabinais, pistoletais) arba šaunamaisiais ir ašmeniniais (karabinais — kardais, pistoletais — kardais), žiūrint, koks kieno yra etatinis apginklavimas.

Karininkai ir viršilos ginkluojami pistoletais ir kardais.

Budrumo ir visiškos parengties stoviui esant (V dal. 78—81 str.), įgulos viršininko (dalyje — dalies vado) nurodymu svarbesnėms sargyboms gali būti duodami kulksnėms ir rankinės granatos.

11. Ginklai sargybų tarnyboj turi būti parengti greitam veikimui. Šautuvai turi būti be makščių ir be kepuraičių.

12. Jei sargybos ginkluotos šautuvais tai prieš išeinant pamainai iš sargybinės postus, turi būti užmaunami durtuvai.

Sargybiniai, ginkluoti karabinais ir kardais, karabinus laiko už pečių, o nuogus kardus rankose. Gi tokiuose postuose, ku šaunamieji ginklai turi būti užtaisyti, karabinai turi būti rankose, o kardai — makštyse.

Sargybiniai, ginkluoti pistoletais ir kardais, pistoletus turi atsegtose makštyse, kardus — rankose.

13. Kiekvienas sargybos karys, ginkluotas šautuvu arba karabinu, turi turėti šovinėje tris apkabas, iš viso 15 šovinių, o ginkluotas pistoletu — dvi pilnas apkabas: vieną pistoletu, kitą makštyse.

Sargybinio šovininė ir pistoleto makštys turi būti atsegtos, šovinių pakeliai — praplėšti.

14. Šaunamieji sargybinių ginklai turi būti užtaisyti visa apkaba, bet kad lizdo šovinio nebūtų. Šautuvai ir karabinai, žiūrint jų sistemos, užtaisomi penkiais arba keturiais šoviniais.

Kuriuose postuose ir kuriuo metu šaunamieji ginklai turi būti užtaisyti, nustato įgulos sargyboms — įgulos viršininkas, vadaus sargyboms — dalies vadas, skelbdam tai savo įsakymuose.

Budrumo arba visiškos parengties stoviui esant, šie viršininkai gali įsakyti turėti užtaisytus ginklus ir visai sargybai.

Sargybos viršininkas gali pats įsakyti užtaisyti ginklus, jei gresia pavojus sargybai.

Ginklai užtaisomi išeinant į postus, ir paskui grįžus išimami šoviniai — sargybinėje.

15. Jei prireikus sargybinis poste užtaiso šautuvą arba jei užtaisytame šautuve įleidžia šovinį į lizdą, tai, praėjus reikalui, pirmuoju atveju vėl tuojau išima šovinius, o antruoju — išima šovinį iš lizdo ir išpaudžia į sandėlį, griežtai laikydamasis atsargumo taisyklių.

16. Be tų šovinių, kurie paprastai duodami sargybos kariams (13 str.), budrumo arba visiškos parengties stoviui esant, sargybinėje turi būti dar „pavojaus municija“ (šovinių ir rankinių granatų). Ši municija laikoma antspauduotoje dėžėje, kuri įrašoma į sargybinės inventoriaus sąrašą. Municijos kiekį, kas ją tiekia ir kokiais atsitikimais ji gali būti naudojama, nustato įgulos viršininkas (dalyje — dalies vadas) savo „pavojaus nurodymuose“ (V dal. 83 str. p. „k“).

Pavojaus municija turi būti kas metai kovo arba balandžio mėn. pakeičiama, sunaudojant ją artimiausiems šaudymo pratimams.

d) Statuto taisyklių taikymas ypatingoms sąlygoms

17. Tais atvejais, kai sargybų tarnybos taisyklės reikia pritaikyti ypatingoms vietoms ar laiko sąlygoms, reikalą sprendžia apygar-

dos viršininkas, žiūrėdamas, kad pakeitima neprieštarautų šio statuto dvasiai. Savo sprendimą apygardos viršininkas praneša krašto apsaugos ministeriui.

II SKIRSNIS

Postų steigimas ir jų panaikinimas

a) Taikos metu

18. Postų sąrašą sudaro įgulos viršininkas (vidaus sargyboms — dalies vadas) ir tarnybos keliu pristato krašto apsaugos ministeriui patvirtinti.

Nuolatinių postų skaičius gali būti didinamas tik ypatingais atsitikimais, krašto apsaugos ministerio sutikimu.

Laikinus postus gali steigti apygardos viršininkas, o ypatingai skubiai prireikus, — įgulos viršininkas (dalyje — dalies vadas), bet apie tai turi būti tuojau pranešama apygardos viršininkui.

19. Panaikinti postą gali apygardos viršininkas, o laikiną — įgulos viršininkas (dalyje — dalies vadas).

b) Mobilizacijos metu

20. Mobilizacijai prasidėjus, postų skaičių arba padidina arba sumažina įgulos viršininkas (dalyje — dalies vadas) pagal iš anksto sudarytą ir apygardos viršininko patvirtintą „mobilizacinį sargybų planą“.

III SKIRSNIS

Sargybų rinktinė ir jos sudėtis

Sargybų sudėties žinios ir postų tabelės

21. Sargybų sudėtį paskiria įgulos komendantas. Jis sudaro: a) smulkias sargybų sudėties žinias (2 priedėlis) ir b) postų tabelę (3 priedėlis), kurioje išdėsto sargybos kiekvieno posto pareigas. Įgulos viršininkas patvirtinus, šios žinios ir tabelės siunčiamos į visas dalis, kurios eina sargybų tarnybą. Apie kiekvieną jų pakeitimą įgulos komendantas turi laiku pranešti kariuomenės dalims.

Sargybų sudėties žinių ir postų tabelių porašai turi būti iškabinti kiekvienoje kuonoje, kuriai tenka eiti į sargybas.

Vidaus sargyboms visa tai padaro dalies vadas.

Sargybų skyrimo taisyklės

22. Visos įgulos arba vieno jos rajono sargybos tam tikrą dieną skiriamos iš vienos atskiros dalies. Jei šios dalies žmonių nepažanka ir papildymas skiriamas iš kitos dalies, tai tokiu atveju iš tos kitos dalies turi būti paskirtas ir įgulos budėtojo padėjėjas.

23. Kiekviena sargyba turi būti skiriama iš vienos kuonos arba bent iš vieno bataliono žmonių. Be to, reikia žiūrėti, kad tie pa-

tys žmonės nebūtų nuolat skiriami į tas čias sargybas.

24. Įguloje, kur yra įvairių ginklų šių kariuomenės, reikia laikytis šitokios syklės: 1) inžinerijos dalys skiriamos du rečiau kaip pėstininkai; 2) kavalerija ir tilerija skiriamos į sargybas tik tokiais atvejais, kai pėstininkų dalyse atliekamų reikavimų vidaus tarnybos žmonių skaičius nebeleidžia skirti tris sargybų eiles; tokiais atvejais kavalerija ir artilerija duoda tik trečią eilę. 3) raitoji artilerija, technikos, šarvuočių dalys ir aviacija į įgulos sargybas visai nesiskiria.

c) Sargybų sudėtis

25. Kiekvienoje sargyboje, be tų asmenų, kurie nurodyti 3 str., turi būti trims sargybinių pamainoms kareivių ir reikalingų vedėjų skaičius (27 str.), o sargyboje pareištuotųjų dar turi būti ir reikalingas pavaldovų skaičius.

26. Jei kuri sargyba turi tokių postų, kur tarnyba einama ne ištisą parą, tai kiekvienam postams turi būti tiek pamainų, kiekvienai jų tektų stovėti postuose ne daugiau kaip 8 valandas.

Šios pamainos turi atvykti į sargybą pusvalandžiu anksčiau prieš tarnybos pradžią. Pabaigus tarnybą, jos tuoj siunčiamos į savo dalį.

Tokių postų tarnybos pradžią ir pabaigą nustato įgulos viršininkas (dalyje — dalies vadovas).

27. Vedėjų sargyboje turi būti tiek, kad vienam vedėjui tektų vedžioti ne daugiau kaip penkis sargybinius, ir kad išvedžiojimas kartu su grįžimu į sargybines užtruktų ne ilgiau kaip pusę valandos.

Vedėjai vadinami iš eilės: pirmuoju, antruoju, trečiuoju ir t. t.

28. Dideliame šaltyje (60 str.), kai sargybiniai mainomi kas valandą, skiriamos dvi vedėjų pamainos, o trečios rūšies sargybai skiriamas atskiras vedėjas, kuris eina savo pareigas pakaitomis su sargybos viršininku.

Jeigu sargybų skirstyme būna tik viena vedėjų pamaina, o vėliau šaltis sustiprėja, tai įgulos (dalies) budėtojas pareikalauja iš tų pačių dalių atsiųsti antrą vedėjų pamainą.

IV SKIRSNIS

Slaptažodžiai (žr. V dalį)

29. Parolė yra slaptas žodis, kuris tikina įgulos (dalies) budėtoją, jo padėjėją arba sargybos viršininką, kad asmuo, atvykęs pas jį su liepimu, iš tikrųjų yra tam tikro viršininko įgaliotas. Be to, parolė tikina sargybos viršininką, kad sargyba, atvykusi pamainyti senąją, iš tikrųjų tam tikslui yra patsiūsta.

30. Parolei visada imamas miesto ar kaimo kaip gyvenamos vietos pavadinimas.

31. Jei yra postų, kur sargybiniui įsakyma praleisti tik tam tikrus asmenis, tai duodamas dar vienas slaptažodis — leidimas.

Leidimas turi būti žinomas sargybiniui, kad galėtų pažinti tuos asmenis, kurie turi būti praleidžiami. Tvarka tokia: ateinančiam meniui sargybinis liepia sustoti (už kelios kos žingsnių), šaukdamas: „stok!“ ir klausia: „koks leidimas?“ Nežinančių leidimų nepraleidžia.

32. Leidimas visada būna vieno kariško daikto pavadinimas. Jis turi pradedti ta pačia raide, kaip ir parolė. Pavyzdžiui, parolė — Kaunas, leidimas — kardin...

33. Naujai paskirtas įgulos (dalies) budėtojas, atvykęs visą valandą anksčiau prieš sargybų skirstymą į savo dalies štabą, gaudamas iš adjutanto antspauduotame voke raštelį senais ir naujais slaptažodžiais ir gavęs parašą.

Skirstymo metu budėtojas įteikia lapelius su senais ir naujais slaptažodžiais sargybų padėjėjams ir visiems sargybų viršininkams.

Jei kurios sargybos skirstomos budėtojas padėjėjo kitoje vietoje, tai slaptažodžius ant antspauduotuose vokuose su savo parašu budėtojas turi nusiųsti savo padėjėjui, kad skirstymo metu įteiktų juos sargybų viršininkams.

Leidimas duodamas tik tų sargybų viršininkams, kurių postams tas leidimas skiriamas.

34. Sargybų viršininkai ir visi kiti asmenys, kurie teisėtai gauna parolę, turi laikytis ji kuo didžiausioje paslapyje. Tikimant parolę (48, 56, 100 str.), ji ne žodž...

pasakoma, bet raštu įteikiama sargybų viršininkui.

Leidimas pasakomas vedėjui ir sargybiniui to posto, kuriam tas leidimas paskirtas.

35. Jei paaiškėtų, kad parolė yra kieno grombta ar šiaip neteisėtai sužinota, tai, jei ir nebūtų gauta vyresnybės nurodymų, tuojau nustoja galios ir turi būti pakeista.

V SKIRSNIS

Sargybų skirstymas

Sargybų tvarkymas prieš išskirstymą

36. Sargybų skirstymo valandą nustato įgulos viršininkas (vidaus sargybos — dalies vadas). Nustatant ją žiūrima, kad paskirti į sargybą žmonės prieš išeidami suspėdinti pavalgyti pietų. Skirsto sargybas įgulos (dalies) budėtojas, o jei jos skirstomos dviejose vietose, tai vienur — budėtojas, kitur — jo padėjėjas.

37. Už pusvalandžio prieš išeinant į skirstymo vietą sargybos turi būti visai suvoktos kareivinėse. Ligi to laiko sargybų viršininkai turi priimti sargybas, įrašyti, kas reikia, į sargybų įrašus, patikrinti ginklus, šovinius, rūbus; patikrinti, ar vedėjai ir kamosios pamainos sargybiniai moka savo pareigas. Jei kas ko gerai nemokėtų, tai reikiama paaiškinti.

38. Sargybos atvedamos į skirstymo vietą penkiolika minučių anksčiau prieš skirstymą. (Uniforma ir apranga nurodyta XI skirsny). Skirstymo vietoje (žr. 6 priedėlio 1 punktą) sargybos rikiuojasi trijų eilu linija postų tvarka. Pirmoje eilėje — pirmoji sargybinių pamaina, antroje — antroji ir trečioje — trečioji. Dešiniajame sparne — I rūšies sargybos, į kairę — II rūšies, III rūšies. Iš dviejų vienos rūšies sargybinių svarbesnioji stoja į dešinę. Tarp sargybinių du žingsniai.

Sargybų viršininkai atsistoja kiekvieno savo sargybos dešiniajame sparne, pirmoje eilėje. Jų padėjėjai — už jų antroje eilėje. Vedėjai — kiekvienas dešiniajame savo postų sparne. Antrosios pamainos vedėjai — už jų antroje eilėje. Palydovai — kairiajame savo sargybos sparne. Pasiuntinys — už pirmojo palydovų. Trimičius — dešiniajame visos rinktinės sparne, per du žingsnius į dešinę nuo sargybos viršininko.

b) Skirstymas

39. Įgulos (dalies) budėtojui pasitikius jo padėjėjas arba, jei jo nėra, vyresnysis sargybų viršininkų atsistoja dešiniajame sargybų rinktinės sparne, žengdamas žingsnį priekį, pasisuka kairėn ir komanduoja: *raukšniai! pagarba* — dešinėn (kairėn)! Po to žengia žingsnį kairėn ir, kartu pasisukdamas dešinėn, stoja į savo vietą.

Jei, beskirstant sargybas, atvyksta kuris tiesioginis budėtojo viršininkas (kurio tiesiog priklauso, eidamas šias pareigas), budėtojas sukomandavęs raportuoja jam.

Pastaba. Jei skirstyme dalyvauja orkestras, tai sutikimo jis negroja.

40. Budėtojas, pasisveikinęs su sargybomis, komanduoja: *pagerbta!* Paskui tikrina sargybų sutvarkymą ir pareigų mokėjimą. Tada komanduoja: *ginklu gerbk!* Sargyboms: *gerbk!* Trimičius arba orkestras (jei jis dalyvauja) pagroja susirinkimą (7 str.). Po to budėtojas, atsistojęs prieš rinktinės vidurį, komanduoja: *žemėn! sargybų viršininkai, pas mane žengte* — *marš!* Sargybų viršininkai ir budėtojo padėjėjas išeina dešimt žingsnių į priekį ir sustoja į eilę sargybų tvarka. Budėtojo padėjėjas — dešiniajame sparne. Budėtojas įteikia visiems sargybų viršininkams ir savo padėjėjui lapelius su slaptažodžiais.

41. Įteikęs slaptažodžius ir davęs reikalingų nurodymų, budėtojas komanduoja: *sargybų viršininkai, į savo vietas žengte* — *marš!* Toliau budėtojas komanduoja: 1) *dešinėn!* 2) *ant peties!* 3) *į sargybas žengte* — *marš!*

Pastaba. Sargybos, ginkluotos kardais, eidamos į postus arba iš postų, kardų neišima ir „ant peties“ jiems nekomanduojama.

42. Pradedant sargyboms eiti, trimičių trimituoja „į sargybas“, o jei yra orkestrai groja maršą.

Jei šalčio yra daugiau, kaip — 10°C, orkestras, nei trimičiai negroja. Negroja taip pat ir tautos gedulo dienomis, kur paskelbtos įsakymuose kariuomenei.

43. Eidamos į postus ir grįždamos iš reivines, sargybos laikosi bendros komandavimo tvarkos. Rikiuotės — žiūrėk 6 pried. 2 punktą.

I rūšies sargybose trimičius — dešiniojo pirmojo vedėjo.

VI SKIRSNIS

Sargybų pasimainymas

a) Sargybos, turinčios fronto sargybinių

44. Fronto sargybiniai statomi tokiose I rūšies sargybose, kur yra parengta „sargybos aikštė“.

45. Prisiartinant naujai sargybai, už žingsnių nuo sargybinės, sargybos viršininkas komanduoja: ramiai! ir paskui rikiuoja sargybą linijon (jei reikia, užvesdamas sparną) ir sustabdo prieš senąją sargybą už žingsnių tokiu būdu, kad dešinysis sparnas būtų lygiai prieš senosios sargybos kairį sparną (žr. 6 pried. 3 punktą). Nuo komandos ramiai ligi sustok trimičius trimituoja „į sargybas“, o paskui atsistoja per du žingsnius į dešinę nuo sargybos viršininko.

46. Sustabdęs sargybą ir išlygiavęs ją, sargybos viršininkas komanduoja: ginklu — gerbk! ir, atsistojęs savo vietoje, nuleidžia kardus.

47. Kada naujoji sargyba būna per 50 žingsnių nuo sargybos aikštės, senoji sargyba iššaukiama su ginklais ir surikiuojama aikštėje (6 pried. 3 punktas). Sargybos viršininkas komanduoja: ramiai! Kai naujoji sargyba jau surikiuota, senosios sargybos viršininkas naujai sargybai pagerbti pirmas komanduoja: ginklu — gerbk! ir, atsistojęs savo vietoje, pats gerbia kardus.

48. Išlaikę trumpą pauzą, abu sargybų viršininkai pakelia kardus, susieina vienas prieš kitą per du žingsnius, sustoja ir nuleidžia kardus.

Naujosios sargybos viršininkas pasisako savo laipsnį, pavardę ir įteikia senosios sargybos parole. Senosios sargybos viršininkas patikrinęs parole, pasisako savo laipsnį ir pavardę. Po to abu vėl pakelia kardus, atsisuka aplink ir eina į savo vietas. Jiems komandavus, sargybos ima šautuvus žengti.

Toliau naujosios sargybos viršininkas komanduoja: fronto sargybinis, priekin! Paskui komandas sargybinis eina prie senojo sargybinio ir priima iš jo postą. Senasis sargybinis, išlygiavęs postą, eina į savo sargybos kairįjį sparną pro savo sargybos frontą. Paskui dešiniojo sargybų viršininkai komanduoja: dešinėn, žengte — marš! Senoji sargyba nuima kardus nuo sargybos aikštės, o naujoji įvedama

099 00083 670 2 2

LKA biblioteka

į sargybines. Abiejų sargybų trimičiai trimtuoja maršą.

49. Nuvedęs sargybą nuo aikštės, senosios sargybos viršininkas sustabdo ir komanduoja: *padėjėjas ir vedėjai, priekin!* skiriant vyresnį jų ir, isakęs sustatyti šautuvus, vedėjas padėjėją ir vedėjus į sargybines, kad perduotų sargybą.

Jei šalčio daugiau, kaip — 10°C, arba, jei šiaip biauorus oras, senąją sargybą galima įvesti į sargybines.

50. Naujoji sargyba rikiuojasi sargybiniuose. Sargybos viršininkas pašaukia vedėjus ir liepia jiems priimti iš senosios sargybos vedėjų antspaudų pavyzdžius, raštu žodžiu kiekvieno posto perdavimą, pats pažiūrėdamas, kad viskas būtų perduodama taisyklingai. Tai baigus, sargybos viršininkas pašaukia pirmąją sargybinių pamainą, dvi kartą primena jiems pareigas ir siunčia vedėjais, primindamas jiems, kad prižiūrėti taisyklingą sargybinių pasimainymą. Likusioms pamainoms liepia sustatyti šautuvus (į stovus).

P a s t a b a. Dėl kitų ginklų rūšių — žr. 77 str.

51. Naujosios sargybos viršininkas turi priimti iš senosios sargybos viršininko: 1) postų tabelę, postų planą ir instrukciją; 2) visą sargybinės inventorių pagal sąrašą; 3) daboklėje — areštuotųjų knygą, areštų lapelius ir pačius areštuotuosius pagal sąrašą; 4) senosios sargybos viršininko pasirašytą.

52. I rūšies sargybines su visu inventoriu priima sargybos viršininko padėjėjas.

53. Abiejų sargybų vedėjai, sugrįžę į sargybines, raportuoja apie postų perdavimą ir priėmimą savo sargybų viršininkų padėjėjams. Sargybų viršininkų padėjėjai, priėmę raportus, raportuoja sargybų viršininkams: „Tamsta, viršininke! Lietuvos Respublikos sargybos postai perduoti (priimti) tvarkingai (arba tas ir tas)“.

Jei sargybos viršininko padėjėjo nėra, vedėjai raportuoja tiesiog sargybos viršininkui.

54. Jei, sargybos viršininkui priimant raportą, yra budėtojas arba koks kitas tiekinis viršininkas, tai, priėmęs padėjėjo (arba vedėjų) raportą, sargybos viršininkas raportuoja vyriausiam iš esančių viršininkų.

55. Priėmę vedėjų raportus, abu sargybų viršininkai pasirašo senosios sargybos įrašus. Naujosios sargybos viršininkas įrašo vienas pastebėtus trūkumus. Šiuo sargybos perdavimas baigiamas, ir senosios sargybos viršininkas veda savo sargybą į kareivines.

Sukomandavus marš, pasibaigia senosios sargybos tarnyba ir jos priklausomybė sargybų vyresnybės (žr. 7 str.).

Sargybos, neturinčios fronto sargybinio

56. Pamainant sargybą, neturinčią fronto sargybinio, naujosios sargybos viršininkas, priėmęs sargybą prie sargybinės, su-

stabdo ją, pats įeina į sargybines, pasisako senosios sargybos viršininkui savo laipsno pavardę ir įteikia senosios sargybos parolą. Po to įveda sargybą į sargybines ir surikiuoja prieš senąją arba šalia jos (žiūrinės vietas).

57. Sargybos gerbia viena kitą ginklais. Paskui komanduoja: 1) *že-mėn*; 2) *dešėnėn*; 3) *žengte* — *marš!* Senoji sargyba įvedama iš sargybinių ir sustatoma prieš ją, o naujoji — jos vietoj. Toliau pamainyma eina 49—55 str. nurodyta tvarka.

VII SKIRSNIS

Sargybinių pastatymas, pamainymas ir visiškas nuėmimas

a) Sargybinių pastatymas

58. Sargybiniai būna vidaus arba išorės. Vieni ir kiti gali būti vieniniai arba poriniai. Vienas iš porinių sargybinių skiriamas vyresniuoju ir eina vedėjo pareigas.

59. Sargybiniai statomi: 1) vieninis sargybinis vidaus poste — iš kairės pusės prieš išėjimo, nugara į to išėjimo sieną; išorės poste — šalia būdelės, kad lygiuotų su jo priešakiu ir liestų ją kairiąja alkūne; 2) poriniai sargybiniai — abu vienas prieš kitą abipus išėjimo; išorės sargybiniai lygiuotų su būdelėmis.

b) Sargybinių pamainymas

Pamainymo laikas

60. Sargybiniai pamainomi kas dvi valandos nelyginėmis valandomis. Jeigu sargyba pamainyta lyginę valandą, tai antroji pamaina eina už valandos.

Jei šalčio būna ne mažiau, kaip — 15°C arba kad ir mažiau, bet jeigu pučia smarkus vėjas, sargybiniai mainomi kas valandą. Tas pat daroma ir dideliame karštyje, jei pavėjas būna ne mažiau kaip + 30°C.

Pamainų vykimas į postus

61. Kiekviena pamaina, eidama į postus (žr. 6 pried. 4 p.), rikiuojasi: jei sargybinių ne daugiau kaip trys, — viena eile, o jei daugiau, — linija. Pamainai susirikiavus, vedėjai isakius ir jam prižiūrint, sargybiniai, kam reikia, užtaiso šautuvus. Pamainos eina eilomis, vedėjai — du žingsniai priešaky. Pirmą naujos sargybos pamainą vedant, senasis vedėjas eina šalia naujojo iš kairės. Komanduoja naujasis. Porinių sargybinių vyresnysis eina priešaky.

Jeigu į sargybą paskirtos dvi vedėjų pamainos, tai pirmą kartą eina abiejų pamainų naujosios sargybos vedėjai, o sargybinius paskui jie vedžioja pakaitomis. Pirmą kartą senosios pamainos vedėjas eina tarp senojo ir naujojo vedėjo.

62. Eidamos pamainos laiko šautuvus „ant peties“. Ginkluotos kartais ir karabi-

nais arba pistoletais laiko nuogus kardus a
peties, karabinus už pečių, o pistoletus
makštyse.

Pamainymo tvarka (žr. 6 pried. 5 punkta

63. Besiartinant pamainai prie sargyb
nio, už 10 žingsnių vedėjas komanduoja: **maimai!** Pagal šią komandą sargybinis atsist
ja ramiai ir, jei ginkluotas šautuvu, ima
prie kojos.

Už dviejų žingsnių nuo sargybinio ved
jas sustabdo pamainą, komanduodamas: **p
maina, su-stok!** ir pats sustoja prieš de
nįjį pamainos sparną, pasisukdamas kairėn

Jei naujosios sargybos eina abiejų p
mainų vedėjai, tai pirmos pamainos vedė
sustoja per du žingsnius prieš pamain
frontą, o antros pamainos vedėjas — šalia
iš kairės.

Senosios sargybos vedėjas sustoja pri
kairįjį sparną, pasisukdamas dešinėn.

64. Pamainai sustojus, vedėjas koman
duoja: *N posto pamaina, į postą ženg
marš!* Tąja komanda senasis sargybin
žengia žingsnį dešinėn, o naujasis išžengia
jo vietą ir priima postą, stovėdamas nugar
pamainą, jei nereikia apžiūrėti perduodan
posto daiktų.

Likušieji pamainos sargybiniai ženg
po žingsnį, užimdami panumeriui vienas ki
vietas: antras — pirmo, trečias — antro ir t

65. Postas perduodamas žodžiais: „L
tuvos Respublikos sargybos prie N post
X (visos pareigos šiame poste); perduo

antspaudų..., durų..., spynų...,
„maliniai“ ir t. t.

66. Perduodamas spynas, antspaudus,
senasis sargybinis turi parodyti, o nau-
sasis — įsitikinti, ar viskas yra, kaip rei-
tiant tvarkoje (112 str.). Prižiūri juos ir
padeda jiems patikrinti vedėjas, o pirmą
naujos sargybos pamainą pastatant, — abu
vedėjai, senasis ir naujasis.

Pastebėjus kokį trūkumą (sugadintą ant-
spaudą ar panašų dalyką), elgiamasi 120 ir
123 str. nurodyta tvarka.

Jei sargybinis būna apsivilkęs posto rū-
nais, tai perduoda juos, patikrinus postą.
Vienam nusivilkti, o kitam apsivilkti padeda
vedėjas.

Pastaba. Fronto sargybiniui
padeda trimičius.

67. Viską patikrinus, jei postas priima-
mas, tai abiem sargybiniams vėl sustojus,
jei jie buvo iš pradžių sustoję (64 str.),
naujasis pasisuka aplink. Senasis sargybinis,
vedėjai sukomandavus: *senasis sargybini,
nuo posto žengte — marš!* — eina į kairįjį
pamainos sparną.

„Marš“ ištarus, postas laikomas priimtu
(perduotu).

68. Poriniai sargybiniai mainosi 63, 64,
65 ir 67 str. išdėstytomis taisyklėmis. Vyres-
nysis pirma pamaino jaunesnįjį sargybini, o
tada paskui pats pasimaino su senosios pamainos
vyresniuoju. Su pirmąja naujosios sargybos
pamaina turi eiti ir senosios sargybos antros

pamainos vyresnysis. Eina jis greta su vedėju, kuris eina iš kairės.

69. Pamainydamas vidaus postų sargybinius, vedėjas, privedęs pamainą prie įėjimo sustabdo ją; paskui komanduoja: *N pascargybini, į postą žengte marš!* Sargybini eina paskui vedėją, laikydamas šautuvą pa-kojos (kardą ant peties). Įėję į vidų, pamaino senąjį sargybini, kaip nurodyta 63—64 str.

70. Visus sargybinius pamainęs, seną sargybą vedėjas veda į sargybinę. Jei ši pamaina yra senosios sargybos, tai nuo paskutinio posto ją veda senosios sargybos vedėjas, pasikeitęs vietomis su naujosios sargybos vedėju (6 pried. 5 d punktas).

71. Grįžus pamainai į sargybinę, vedėjas duoda išimti šovinius šaudymo statytaisyklėmis, pats patikrina ir paskui liep užsegti šovinines. Ašmeninius ginklus liep įdėti į makštis.

72. Pamainai išėmus šovinius, vedėjas raportuoja sargybos viršininko padėjėjui (jei jo nėra — pačiam viršininkui) ir jo liepina paleidžia pamainą ilsėtis, sustačius šautuvus į stovus.

c) Sargybinio pastatymas naujame jame poste ir visiškas nuėmimas

73. Kai sargybinis statomas naujame poste arba kai visai nuimamas nuo posto, vedėjas tatau vykdo sargybos viršininko ar

jo padėjėjo akivaizdoje. Jei sargybinis nuimamas nuo posto tik laikinai, kada saugojamieji daiktai pereina į betarpišką priežiūrą smens, kuriam pagal postų tabelę priklauso saugojamieji daiktai, tai nuimant ir vėl pascargybini, be sargybos viršininko ar jo padėjėjo, turi dalyvauti ir tas asmuo. Visais atvejais griežtai laikomasi 120, 155—157 str. taisyklių, ir visi tie asmenys pasirašo sargybos įrašuose.

VIII SKIRSNIS

Tvarka sargybose

a) Pamainų siuntinėjimas ir priėmimas

74. Antrajai ir kitoms pamainoms siųsti postus sargybos viršininkas (I rūšies sargybose — jo padėjėjas) liepia žmonėms pasiųsti šautuvus ir susirikiuoti. Vedėjai išveža juos į postus. Fronto sargybinis eina į sargybinės tiesiai prie būdelės ir pamaino senąjį sargybini, sargybos viršininko padėjėjui prifiūrint.

75. Kiekviena pamaina, grįžus į sargybines, priimama 71 ir 72 str. taisyklėmis.

b) Vidaus tvarka sargybose

76. Niekas iš sargybos sudėties karių negali išeiti iš sargybinės be sargybos viršininko įsakymo, kuris gali būti duodamas tik sargybos reikalais.

77. Šautuvai ir karabinai turi būti sus-
tyti stovuose pamainų ir postų tvarka, ka-
prireikus galima būtų ko skubiausiai ju-
paimti.

Revolverių ir kardų sargybos kariai n-
kada nenusiima nuo savęs.

78. Nuo vakarinio ligi rytinio patikri-
mo sargyboje leidžiama miegoti:

1) tai sargybinių pamainai, kuri yra v-
liau grįžusi iš postų;

2) vedėjams — jei jų yra viena pamain-
tai — laisvais nuo tarnybos pareigų prot-
piaais, o jei dvi pamainos, tai pakaitomis, ka-
ir sargybinių pamainoms;

3) palydovams, trimičiui ir pasiun-
niams — laisvais nuo tarnybos pareigų pa-
tarpiaais.

Nuo rytinio ligi vakarinio patikrinis
visą laiką visi sargybos kariai budi.

Ilsimasi sargyboje nenusirengus ir nen-
siemus aprangos, tik atsiseigus apikakles. I-
vykstant pamainai į postus, eilinė pamain-
prikeliama.

79. Sargyboje turi būti tvarka ir ty-
Dainuoti, groti, šokti, žaisti ir kortu-
draudžiama. Taip pat ko griežčiausiai dra-
džiama nešti į sargybines svaigiųjų gėrim-
Rūkyti leidžiama arba tam tikrame kamb-
ryje, arba išeinamoje vietoje, arba ore. B-
dinčioji pamaina turi būti kaip reikiant a-
sirengusi ir su visa apranga, tik kepur-
(šalmus) gali būti nusiemus.

Laikraščius ir knygas skaityti leidžiam-

80. Naktį, kada viena sargybinių pamai-
tyti, jeinant į sargybines viršininkui, tu-
tikrinti sargybas, be atskiro
sargyba nerikiuojama ir neima gin-
tik bodinčioji pamaina atsistoja ir užsi-
šalmus).

81. Sargybines turi būti tvarkinga. Grin-
ir laiptai turi būti švariai nušluoti, sar-
alkitė — nušluota, išlyginta ir smėliu
švarstyta. Nuo sutemų ligi aušros turi būti
sargybos kambary, vidaus postuose,
kamerose, išeinamose vietose, ko-
ir atskirame sargybos viršininko
Sargybos ir areštuotųjų kamba-
turi būti ne mažiau kaip + 15°C.
turi būti kūrenamos ne vėliau kaip
Vakarienei pašildyti ugnis gali
laikoma ne ilgiau, kaip iki 20 valandos.

Pastaba. Sargybines įrengimas
— 1-me priedėly.

82. Sargybinese turi būti sargas (karei-
kuris betarpiškai priklauso sargybos
viršininko ir gali išvykti tik jo leidimu. Sar-
turi švariai ir tvarkingai laikyti sargy-
ir jos inventorių, atsakyti už kurą ir
priešingos priemonės, kūrenti krosnis, žibinti
kampas ir t. t. Jo pareigos turi būti išdėsty-
atskiroje igulos komendanto (dalyje —
šalies vado) patvirtintoje instrukcijoje.

83. Jei sargybinei duodama per maža
ar šviesos arba šiaip kas netvarkinga,
sargybos viršininkas praneša apie tai įgu-

los (dalies) budėtojui ir pažymi sargybos įrašuose.

c) Vakarinis ir rytinis patikrinimas

84. Patikrinimai visose sargybose da- mi: vakarinis — 21 val., o rytinis — įgu viršininko (dalyje — dalies vado) nustat valandą. Sargybose su fronto sargybiniu minučių prieš patikrinimą trimitčius sargybos aikštėje trimituoja „garsą“. Patikrini laikui atėjus, jis vėl trimituoja „aušrinę“ „vakarinę“. Sargybos viršininkas išve sargybą į aikštę ir patikrina bendra tvark

Jei šalčio būna daugiau kaip — 5° arba jei lyja, — sargyba rikiuojama sargybinėje. Trimičiai išeina į aikštę, jei šal yra mažiau kaip — 10^oC.

85. Sargybose, kur nėra fronto sargy nio, patikrinimui netrimituojama, o pats tikrinimas daromas sargybinėje.

d) Kas ir kuria tvarka įleidži mas į sargybines

86. Į sargybines įleidžiami atvykę: 1) sargybai patikrinti; 2) sargybai pamainy 3) išimti arba įdėti pinigus į sargybos saug jamas pinigų dėžes; 4) pasimatyti su ar tuotaisiais, jei turi leidimą; 5) pasimat su sargybos viršininku tarnybos reikalais.

87. Turintieji teisę tikrinti sargyb leidžiami nesustabdant, jei fronto sargybi juos pažįsta. Jei sargybinis nepažįsta,

suskambina vieną kartą varpu arba elektros varpiniu, kad išeitų sargybos viršininko padėjėjas. Padėjėjas leidžia atvykusį į sargybines, jeigu pažįsta jį; jei ne, — tai praneša sargybos viršininkui. Sargybos viršininkas leidžia tikrinti sargybą paklausęs, jei turi pasą (100 str.).

88. Visus paminėtus 86 str. 3, 4 ir 5 punktuose asmenis sargybinis sulaiko, nedaromas į sargybos aikštę, ir sužinojęs iš sargybos viršininko, kad turi reikalo į sargybines, išsaulaukia tuos, kurie turi teisę į sargybines, o jei pats negali šio klausimo spręsti, — praneša sargybos viršininkui.

89. Sargybose, kur nėra fronto sargybinės, išskyrus sargybas rūmų viduje, visus atvykusius į sargybines asmenis išklausinėja sargybos viršininkas, išskyrus tuos, kurie turi teisę tikrinti sargybas, jei sargybos viršininkas pažįsta juos.

e) Iššaukimas sargybų su ginklais

90. Sargybos šaukiamos su ginklais: 1) prasidėjus žmonių susibūrimui, nerimui, suskambėjus ar gaisrui netoli nuo sargybinės; 2) atvykus naujai sargybų pamainai; 3) vakariniam arba rytiniam patikrinimui; 4) įsakuoti tiems asmenims, kurie turi teisę šaukti su ginklais; 5) pagarbai pareikšti.

91. Iššaukiant sargybą su ginklais, fronto sargybinis du sykius suskambina varpu

arba elektros skambučiu, o jei šių priemonių nėra, tai šaukia: *sargyba, aikštėn!* ir sistoja savo vietoje ties būdele, kur palieki kol sargyba stovi su ginklais. Kur nėra fronto sargybinio, sargybos viršininkas manduoja: **ginklus!** Paėmus ginklus, sargyba surikiuojama sargybinėje, o jei yra fronto sargybinis, ir oras nekliudo, tai — sargyba aikštėje. Po to sargybos viršininkas daktaras reikalinga, žiūrint iššaukimo tikslo.

92. Jei prie iššauktos su ginklais sargybos būna įgulos (dalies) budėtojas ir jo padėjėjas, tai jiedu atsistoja: padėjėjas — iš šinę nuo trimičiaus, o budėtojas — iš dešinės nuo padėjėjo.

f) Patruliai iš sargybų sudėties

93. Patruliai iš sargybų sudėties siunčiami sargybos viršininko arba jo padėjėjo įsakymu: 1) patikrinti sargybinių budrumą; 2) išaiškinti įvykusiam nuotykiui netoli sargybinės arba kuriam poste; 3) prireikus sustiprinti sargybų rajono apsaugą.

Patrulių skaičių ir jų siuntimo laiką nustato sargybos viršininkas.

94. Sargybos patrulis susideda iš viršininko (sargybos viršininko padėjėjo arba budėto) ir dviejų patrulininkų iš budinčios sargybinių pamainos.

95. Jei poste būtų rastas susirgęs sargybinis, patrulio viršininkas pamaino jį vienu iš patrulininkų, o kitą jų siunčia tuoj pranešti sargybos viršininkui.

Pamainyti susirgusį sargybinių patrulio viršininkas gali: jei jis yra sargybos viršininko padėjėjas — tai bet kurio posto sargybinis, o jei vedėjas — tai tik to posto, kurio jis priklauso. Priešingu atveju turi būti atitinkamas vedėjas su pamaina.

96. Jei patrulis rastų kuriame poste sargybinį be sąmonės arba visai jo nerastų, tai patrulio viršininkas tuojau turi pranešti sargybos viršininkui, ir kitas sargybinis stato sargybinį kviesti į kviestą (73 str.).

97. Jei beeidamas patrulis pastebėtų plėšiką ar šiaip kokį smurtą, ir jei policijos nėra — tuoj griebiasi priemonių jam sustabdyti ir iššaukia policiją. Jei tokiu atveju policija prašytų padėti ką suimti, tai patrulis turi jai padėti.

98. Pastebėjęs gatvėje sužeistą ar sunaikintą susirgusį, patrulis praneša artimiausiam patrulininkui ir ligi jo atvykimo, kuo galėjęs padeda. Jei ligi sargybinės yra artima negu ligi policijos, tai pirmiausia patrulis praneša sargybos viršininkui.

IX SKIRSNIS

Sargybų tikrinimas

99. Sargybas turi tikrinti:

- 1) tiesioginė sargybų vyresnybė: a) įgulos sargybas — įgulos viršininkas, įgulos komendantas ir įgulos budėtojas; b) vidaus sargybas — dalies vadas ir dalies budėtojas;

2) šios vyresnybės pavedami asmenys, būtent, įgulos komendantui pavedami — jo padėjėjas arba placadjutantas, budėtoju pavedus — budėtojo padėjėjas;

3) visi tiesioginiai viršininkai tų dalies, iš kurios paskirtos sargybos, pradedant nuo kuopos vado;

4) vyriausiojo ir apygardų (divizionų) štabų viršininkai.

100. Atvykus kam tikrinti sargybas viršininkai komendanto padėjėjo jo placadjutanto visada klausia parolės, visų kitų — tik tada, kai iš veido jų nepažįsta.

Paskui, jei sargyba nešaukiama su ginklais, ji rikiuojama be jų sargybinėje, o sargybos viršininkas sukomandavęs raportuoja atvykusiam (7 pried.).

101. Jei tikrinti atvyksta kuopos vado budėtojo padėjėjas arba įgulos komendanto placadjutantas, tai jie niekada nešaukia sargybos su ginklais, o I rūšies sargybose, be to, sargybų viršininkai jiems neraportuoja.

Nuo vakarinio ligi rytinio patikrinimo sargyba niekam nerikiuojama, o tik budėtoji pamaina užsideda kepure ir atsistoja ramiai.

102. Jei asmuo, atvykęs tikrinti sargybas reikalautų palydovų postams apžiūrėti, tai pirmos ir antros rūšies sargybose duodama jam vienas vedėjas ir pasiuntinys; trečioji rūšies sargyboje eina pats sargybos viršininkas.

palikdamas savo vietoje vyresnįjį kaimyną.

103. Įgulos viršininkas, įgulos komendantas, įgulos budėtojas (dalyje — dalies budėtojas), pastebėję sargybų sargyboje kokių nors trūkumų, patys duoda, jei reikia, nurodymų vietoje, neišskiriant sargybinių; visi kiti asmenys, tikrinantie sargybas, arba šiaip koks karininkas tokiomis atvejais turi pranešti sargybos viršininkui patys nedarydami sargybiniui jokių nurodymų arba nurodymų.

104. Patikrinę sargybas, viršininkai rašo apie tai sargybų įrašuose, pažymėdami patikrinimo laiką ir ką jie yra pastebėję.

Jei būtų pastebėti dideli trūkumai, tai asmenys, kurių sargybos priklauso tiesiogiai ar betarpiškai, tuoj imasi reikalingų priemonių, o visi kiti, kurie turi teisę tikrinėti sargybas, apie pastebėtus trūkumus turėtų pranešti įgulos viršininkui arba įgulos komendantui (dalyje — dalies vadui).

X SKIRSNIS

Sargybos sudėties karių pareigos ir teisės

A. Sargybinio pareigos ir teisės

a) Bendrosios

105. Sargybinis yra neliečiamas asmuo. Jo neliečiamybę laiduoja jo speciali priklausomybė (6 str.), išskyrus jam iš priklausomybės nuolatinių savo

tiesioginių viršininkų; 2) draudimas būti jam viršininkams, beiniant jam pareigas (str.); 3) draudimas šnekinti jį arba davinti jam nurodymų visiems, išskyrus tiesioginį sargybų vyresnybę (103 str.); 4) bendras (ir civilių ir karių) pareiga neprieštaraujant vykdyti visus sargybinio tarnybinio reikalavimus; 5) padidinta baudžiamoji atsakomybė už nevykdymą jo teisėtų reikalavimų, už jo įžeidimą arba už pasikėsinimą į jo (karo baudž. statuto 113, 114, 116, 118, 119 str. str.); 6) sargybinio teisė vartoti ginklą tais atsitikimais, kurie nurodyti 162—164 str.

106. Sargybinis turi:

- 1) budriai saugoti savo postą, kuris bus pamainytas, nors jo gyvybei grėsi pavojus;
- 2) žiūrėti tik savo pareigų, nė vienu momentu nepaleisdamas iš rankų savo ginklo;
- 3) vykdyti sargybos viršininko, padėjėjo ir vedėjo įsakymus, kurie velturi teisę sargybiniį pamainyti arba jį nuimti nuo posto.

P a s t a b a. Sargybos viršininkas ir vedėjui staiga susirgus arba žuvus, sargybiniį gali pamainyti arba visai paimti įgulos (dalies) budėtojas arba viršininko arba įgulos komendanto (dalies vado) akivaizdoje.

4) atsakinėti į įgulos viršininko, įgulos komendanto (dalyje — dalies vado) ir žemesniųjų savo tiesioginių viršininkų klausimus.

107. Sargybiniui draudžiama: būti posto padėjėju, sėdėti, miegoti, valgyti, gerti, rūkinti, kalbėti, dainuoti, imti pinigų ar šiaip kokius daiktus tiek savo naudai tiek saugoti, jei saugoti juos duotų tokie asmenys, kurie neturi teisės įsakyti. Jam draudžiama taip pat rinkti poste prigimties reikalai.

108. Išorės postuose sargybiniai gali apsigyventi po visą jų saugojamą plotą ir turėti namus, kaip patogiau, bet būtinai rimtoms statuto nustatytu būdu.

109. Sargybiniai prie areštuotųjų kambarių visuose vidaus postuose laiko šautuvus ir stovi vietoje. Bet jei kuriam sargybiniui reikia nueiti nuo vietos, kad geriau galėtų eiti savo pareigas arba sustabdyti kokį pavojų, nesudarant tuo pavojaus savo postui, jis ne tik kad gali, bet ir turi taip daryti.

110. Jei netoli nuo posto daroma netvarančia ar beliamas triukšmas, tai sargybinis reikalauja nurimti. Jei mato, kad vienas nepažįstamas žmogus nori nuraminti, tai tuojau praneša sargybos viršininkui, šaukdamas, švilpdamas, elektros žibintu, per praeivius, per artimiausius sargybinius, sutartu ženkle arba, pagaliau, garsais. Taip pat jis elgiasi gaisrui netoli nuo posto atsitikus ir pats susirgęs.

111. Ginklus sargybiniai vartoja 162—164 str. nustatytomis taisyklėmis.

b) Ypatingos įvairių postų sargybinių pareigos

Pinigų dėžės ar šiaip kokio turto sandėlio sargybinis

112. Pinigų dėžės ar sandėlio sargybinis: 1) priimdamas postą, turi ypatingai atidžiai apžiūrėti duris, dangčius, spynas, antraštes ir t. t. (66 str.); 2) saugodamas nieko neprileidžia be vedėjo, sargybos viršininko padėjėjo arba paties sargybos viršininko įsakymo; 3) kai saugojamoji laikykla atidaroma nustatyta tvarka (121 str.), nematant sargybinio, tai nuo laikyklos atidarymo momento ligi uždarymo ir užantspaudavimo momento šio posto sargybinis nieko neprileidžia be leidimo to asmens, kuris vedėjo akivaizdoje tą laikyklą atidarė.

Sprogstamosios medžiagos sandėlio sargybinis

113. Sprogstamosios medžiagos sandėlio sargybinis žiūri: 1) kad niekas nevažinėti nerūkytų, nekūrentų ugnies, nešaudytų ar nešaudytų čia, negu nurodyta postų tabelėje arba pavyzdžiu žymėta vietoje specialiomis rodyklėmis.

114. Teisėtiems asmenims sandėli nusta-tyta tvarka atidarius, jei sargybinis visai ne- nuimamas, — palieka saugoti postą, kaip sa- gojęs, o už saugumą sandėlio viduryje atsa- tas viršininkas, kurio betarpiškoje valdžio- yra sandėlis ir kuris turi žiūrėti, kad v- įeinantieji į sandėlį asmenys laikytųsi reik- lingų saugumo taisyklių.

Areštuotųjų sargybinis

115. Areštuotųjų sargybinis nieko prie- neprileidžia be savo vedėjo, sargybos vir- šininko arba jo padėjėjo. Sargybinis prie areštuotųjų kameros durų žiūri pro angą (langą), ką veikia areštuotieji. Pastebėjęs drausmina sargybinis arba pats įspėja areš- tuotuosius arba praneša sargybos viršininkui. Sargybinis žiūri, kad areštuotieji ne- išimtų langų, grotų, nieko nemėtytų pro langus ir nesikalbėtų su praeiviais; taip pat neprileidžia ir praeiviams jų kalbinti.

Jei areštuotieji neklauso sargybinio, tai sargybinis išaukcia sargybos viršininką (110 str. nurodytu būdu). Ypatinguose atsitikimuose sargybinis turi vartoti ginklą (162—164 str.).

Suveddamas prie kalėjimo vartų, sargybi- nis niekam neleidžia nei įeiti, nei išeiti be ka- lėjimo administracijos leidimo.

Sargybinis gaisro arba potvynio vietoje

116. Gaisro ar kitokių nelaimių vietoje sargybinis eina tokias pareigas, kokias paski- rta vyresnybė.

Fronto sargybinis

117. Fronto sargybinis turi: 1) saugoti sargybintę ir leisti į ją asmenis 86—88 str. nurodytais taisyklėmis; 2) iššaukti sargybą ginklais 90 str. nurodytais atvejais; 3) iššaukti sargybos viršininką, jei jo kas rei- kina.

B. Vedėjo pareigos ir teisės

118. Vedėjas klauso ir vykdo įsakymus tik sargybos viršininko ir jo padėjėjo, o nesant (pavyzdžiui, jiems žuvus), — igul viršininko (dalies vado).

119. Vedėjas turi žinoti savo postų skaičių, kur jis yra ir kiekvieno jų ypatingas pareigas.

Iš senosios sargybos vedėjo jis turi gauti antspaudų pavyzdžius.

120. Statydamas sargybinius, vedėjas turi: 1) apžiūrėti, ar tvarkoje ir nesugadinti posto daiktai, spynos, antspaudai ir jų vėliavės; 2) palyginti antspaudus su jų pavyzdžiais; 3) prižiūrėti, kad senasis sargybinis taisyklingai perduotų naujam postą ir kad naujasis savo pareigas gerai suprastų; 4) prižiūrėti sargybinėje ginklų užtaisymą ir taisymą.

Jei pamainant sargybinių būtų rasta sugadinta poste (66 str.), vedėjas sustabdo priėmimą ir iššaukia sargybos viršininką arba jo padėjėją.

121. Prie pinigų dėžių ar turto laikyklos vedėjas prileidžia, ką reikia, tik sargybos viršininko įsakymu. Prieš jų atidarymą jis turi palyginti antspaudus su turimais jų pavyzdžiais. Paskui, jei dėžė ar laikykla atidaryta ryta ilgesniam laikui, — vedėjas, žiūrėdamas pagal postų tabelės nurodymų, arba palieka sargybinių poste eiti toms pareigoms, kurios šiuo atveju bus nurodytos postų tabelėje, o paskui grįžta į sargybinių, arba visai nuima sargybinių

pagal 75 str. ir nuveda jį į sargybinių. Antspaudai iš naujo uždėti ir postui priimti vedėjas turi į postą atsinešti antspaudų pavyzdžius.

Sargybos viršininko padėjėjo pareigos ir teisės

122. Sargybos viršininko padėjėjas bepalinkiai priklauso sargybos viršininko ir padeda jį pavaduoja.

Jis turi žiūrėti, kad visi sargybos kariai atliktų savo pareigas, ir kad sargybinėje būtų tvarka.

123. Sargybos pasimainant, sargybos viršininko padėjėjas priima sargybinės inventorių pagal sąrašą. Jis turi laiku siųsti sargybinių pamainas į postus. Pamainoms grįžus, išklauso vedėjų raportų ir paskui raportuoja sargybos viršininkui (67 str.).

124. Žiemos metu jis apžiūri grįžusius sargybinius, ar kas ko nenušalė, o tatai pastebėjęs turi praneša sargybos viršininkui.

124. Daboklėje sargybos viršininko padėjėjas, pasimainant sargybos, kartu su sargybos viršininku, o vėliau prireikus — turi apžiūrinėja kameras, jų inventorių ir areštuotuosius. Kamerų raktus jis turi pas save, bet leisti ką nors į kamerą ar kameras jis gali sargybos viršininko įsakymu. Tik į išeinamąją vietą jis leidžia areštuotuosius (8 pried. 10 ir 18 str.), sargybos viršininko nesiklausdamas.

D. Sargybos viršininko pareigos ir teisės

a) Bendrosios

125. Nuo to momento, kai skirstymo metu sargybos pereina į sargybų vyresnyją priklausomybę (7 str.), sargyba visiškai priklauso sargybos viršininko. Jis atsako kiekvieną sargybos sudėties karį. Todėl turi gerai mokėti ne tik savo, bet ir kiekvieno jų pareigas.

126. Sargybos viršininkas klauso ir vado įsakymus įgulos viršininko, įgulos komendantų ir įgulos budėtojo (dalyje — dalyje vado ir budėtojo). Betarpiškai sargybos viršininkas priklauso budėtojo, o jei yra jo padėjėjas, tai padėjėjo.

Jei įgula padalyta rajonais, tai sargybos viršininkas, betarpiškai priklausydamas budėtojo, tiesioginai iš eilės priklauso budėtojo, tiesioginai iš eilės priklauso budėtojo.

Visų šių viršininkų įsakymai, jei duodami per kitus asmenis, turi būti sargybos viršininko patikrinti, užklausiama patikrinama. Jei sargybos viršininkui kiltų abejonė dėl įsakymo tikrumo, jis gali reikalauti kartoti jį raštu arba kitais kuriais būdais patikrinti jo tikrumą.

127. Sargybos viršininkui draudžiama išeiti iš sargybai pavesto rajono, leisti į sargybines svečius ir šiaip pašaliečius, palikti sargybą nors iš sargybos sudėties, padidinti, sumažinti ar perkelti postus bei sargybinius, skyrus 133 str. nurodytą atsitikimą.

128. Išleisdamas pirmąją pamainą į postą, sargybos viršininkas tikrina dar sykį, ar sargybiniai moka ir supranta savo pareigas.

Sargybiniams postuose patikrinti, ar gėdijasi savo pareigas, sargybos viršininkas betarpiškai siunčia patrulius (93 ir 94 str.).

129. Jei, pamainant kurią sargybinių, pasidarys kokių trūkumų (66 ir 120 str.), tai sargybos viršininkas (arba padėjėjas, jei jis yra), tuojau vietoje, dalyvaujant vedėjui arba abiem vedėjams, jei priimamas iš senosios sargybos, o taip pat ir senajam ir naujam sargybiniam, surašo smulkų aktą apie surastą trūkumą visiems dalyviams pasirašant.

Surašius aktą, sargybos viršininkas (ar padėjėjas) išsako pamainyti sargybinių perdavimo — priėmimo metu pažymėti ir į aktą įrašytąjį trūkumą, o pats tuoj pat išsako įgulos (dalis) budėtojui.

Surašytąjį aktą sargybos viršininkas priklauso patikrinti prieš sargybos įrašų, juose tatau pažymėtas. Jei trūkumai pašalinami sargybai nepasimainius, tai jis tatau pažymi tame pačiame akte ir sargybų įrašuose, o pasirašo jis sargybos viršininkas ir tas asmuo, kuris trūkumą pašalino arba pataisė. Jei trūkumas pašalinamas, sargybai pasimainius, tai naujosios sargybos viršininkas tatau pažymi tik sargybos įrašuose, o pasirašoma, kaip nurodyta. Kol rastasis trūkumas pašalinamas, šis postas turi būti dažniau patikrinamas.

Jei surašant aktą paaškėtų postą saugojusio sargybinio nusikalstamas darbas, jis tuojau suimamas sargybos viršininko įkymu ligi tolesnio vyresybės nurodymo.

130. Susirgus sargybiniui poste arba kitam iš sargybos sudėties, sargybos viršininkas siunčia ligonį į jo dalį arba į artimiausią ligoninę ir per įgulos (dalies) budėtoją pareikalauja iš tos pačios dalies karių.

Poste susirgęs sargybinis, jei jį užtin patrulis, pamainomas 95 str. tvarka. Visais kitais atvejais — 73 str. nurodyta tvarka, y. dalyvaujant sargybos viršininkui arba padėjėjui.

Jeį, radus poste sargybiniį be sąmonės arba visai jo neradus, dar atsirastų koks trūkumų ar kas sugadinta, — elgiamasi 100 str. nurodyta tvarka.

131. Jei sargybos viršininkas pats susirgtų, tai savo pareigas perduoda savo padėjėjui, o jo nesant, vyresniajam sargybos kariui. Apie savo ligą tuoj praneša įgulos (dalies) budėtojui, bet pats be jo leidimo palikti sargybos negali.

132. Ištikus sargybinės gaisrui, sargybos viršininkas tuoj išveda sargybą ir areštuoja tuosius į saugią vietą ir griebiasi priemonėms gelbėti turtą. Tardomieji ir patrauktieji tieson apstatomi apsarga, o drausmės tvarkoje areštuotieji turi padėti gelbėti turtą.

133. Jei dėl gaisro ar potvynio sargybiniam gresia pavojus, tai sargybos viršininkas

siunčia vedėjus pastatyti sargybinius postus, kad nebūtų jiems pavojaus.

Pavojai praėjus, sargybos viršininkas siunčia atstatyti sargybinius atgal į savo vietas.

Apie visus tokius atsitikimus sargybos viršininkas praneša įgulos (dalies) budėto-

134. Jei kuris postas būtų visai sunaikintas, sargybinis nuimamas 73 str. taisyklėmis, o tada, kai gaunamas įgulos viršininko (dalies vado) nurodymas raštu.

135. Jei netoli nuo sargybinės arba kito posto (110 str.) įvyksta koks triukšmas, gaisras ar smūstynės, tai sargybos viršininkas praneša policijai. O jei netoli nuo sargybinės telkiasi minia, tai sargybos viršininkas tuoj surikiuoja sargybą ties sargybine, kad galėtų ginklu atremti kiekvieną kėsintį pulti sargybą, ir tuojau praneša įgulos (dalies) budėtojui.

136. Jei policija pareikalautų iš sargybos pagalbos, sargybos viršininkas turi pasirūpinti, kad jam tikslui ne daugiau, kaip trečdalį sargybinėje esančių žmonių, jeigu patalpa sargybai negresia pavo-

137. Jei netoli nuo sargybinės arba potvynio ar gaisro kokia nelaimė ir būtų sužeistų, sargybos viršininkas turi suteikti pirmąją pagalbą, kuo gali, ir tuoj iššaukti policiją.

138. Karius, sulaikytus betarpiškai pačių sargybininkų, vyresniųjų arba policijos, sargybos viršininkas priima ligi tolesnio nurody-

mo su sulaikiusiųjų asmenų rašteliais, riuose nurodoma sulaikymo priežastis.

Priimtus, jei yra daboklė, patalpinamas laisvas kameras, o jei jos nėra, — laikomas gybinėje ir tuojau paklausia įgulos (dalinio budėtoja, ką toliau su jais daryti.

138. Apie visus ypatingus nuotykius sargyboje arba postuose, ir kas dėl jų padarė sargybos viršininkas praneša įgulos (dalinio budėtojai.

Pranešimus, jei pasiuntinio nėra, siunčia per bet kuri kitą sargybos sudėties reivį.

b) Ypatingos pareigos

Vyriausios sargybos viršininko pareigos

139. Vyriausios sargybos viršininkas turi: 1) žiūrėti, kad daboklėje būtų laikoma nustatytos tvarkos (žr. 8 priedėli); 2) neleisti areštuotiems pabėgti; 3) žiūrėti, kad areštuotiems būtų laiku duodamas tinkamas rūšies, iš sveikų produktų ir tinkamai paruoštas maistas.

140. Sargybai pasimainant, sargybos viršininkas priima areštuotuosius pagal areštuotųjų knygą (9 pried.), šaukdamas kiekvieną jo pavarde, ir kartu su savo padėjėju apžiūrina areštuotuosius ir kameras 8 priedėlio taikymo klėmis.

Pabaigus apžiūrinėti ir priiminėti, septynis ir naujosios sargybų viršininkai parašo areštuotųjų knygoje jų sąrašo pabaigą.

— vienas kiek areštuotųjų ir jų daiktų sąrašą, kitas — kiek priėmė.

141. Apžiūrėjimo metu radęs ką sugadintą sargybos viršininkas reikalauja iš to žmogaus, kurio žinioje yra daboklė, tuojau pranešti. Svarbesniais atvejais, jei gresia areštuotųjų pabėgimas, sargybos viršininkas priima reikalingų priemonių ir praneša įgulos (dalinio budėtojai.

142. Jei areštuotieji kuo pasiskųstų, sargybos viršininkas turi išitikinti, ar jų skundas teisingas. Jei teisingas, tai tuojau praneša (rašytą skundą pristato) įgulos (dalinio budėtojai.

Skundžiantis turi būti laikomasi bendros skundų tvarkos (žr. I dalį, o laikinai 10 dalį) ir šios dalies 8 priedėlio 18 str.

143. Atvestus areštuotuosius sargybos viršininkas priima, o laikomus — paleidžia, kur reikia, siunčia, tik gavęs įsakymą iš komandanto, kurie turi teisę jam įsakyti, paprastai komandanto (10, 10a ir 11 pried.).

Priėmęs, paleidęs arba išsiuntęs areštuotuosius sargybos viršininkas tuojau įrašo į areštuotųjų knygą.

Atvesti sulaikytieji 137 str. tvarka ligoninėse ir mokyklėse nurodymo laikinai saugojami, neleidžiant jų į areštuotųjų knygą.

Vidaus sargybose sargybos viršininkas priima suimtuosius į daboklę su kuopų vadų ir kitų lygių viršininkų pasirašytais arešto rašteliais ir su dalies budėtojo pažymėjimais, o priėmimo, dėl šilto valgio ir dėl arešto pabaigos (10a pried.); suimtieji paleidžiami

arba kur siunčiami tik dalies budėtojo (komandantą) pristato į įgulos valdybą (komandantą arba dalies štabą) kartu su sargybos viršininkais: 1) leidimus pasimatyti; 2) leidimus paleisti arba kur nusiųsti suimtuosius ir 3) parašus tų asmenų, kurie priimami suimtuosius.

144. Sargybos viršininkas turi dalyvauti priimant suimtuosius į daboklę arba kur siunčiant juos iš daboklės. Jis turi patikrinti siunčiamuosius arba priimamuosius pagal rašą, taip pat ir raštus, su kuriais jie siunčiami.

145. Jei sargybos viršininkas žino, kad siunčiamas suimtasis yra svarbus nusikaltėlis arba rengiasi pabėgti, tai jis turi sustiprinti jo apsaugą ir išpėti apsaugos vyresnįjį ir asmenis, kuriems suimtasis siunčiamas.

146. Jei suimtieji kelia riaušes, tai sargybos viršininkas turi juos numalšinti. Jei suimtieji geruoju neklauso, jis turi juos priversti klausyti, o jei negalima numalšinti, — įsako vartoti ginklą (162—164 str.)

147. Suimtajam pabėgus, sargybos viršininkas tuojau praneša policijai ir įgulos budėtojui. Sargybinėje turi būti nedelsiant dymai, kuriam policijos postui reikia tokius atvejais pranešti.

148. Lankyti suimtuosius sargybos viršininkas leidžia tik komendantui (dalies komandantui) raštu leidus (12 pried.).

P a s t a b a. Prieš duodamas leidimus pasimatyti su tokiais suimtais, kurie yra teismo organų valdžioje, komendantas (dalies vadas) turi turėti teismo organų sutikimą.

149. Sargybai pasimainius, sargybos viršininkas tarnybos keliu (per savo nuolatinius

viršininkus) pristato į įgulos valdybą (komandantą arba dalies štabą) kartu su sargybos viršininkais: 1) leidimus pasimatyti; 2) leidimus paleisti arba kur nusiųsti suimtuosius ir 3) parašus tų asmenų, kurie priimami suimtuosius.

Sargybos viršininko pareigos kariškuose arba civiliniuose kalėjimuose, kurie turi savo administraciją

150. Kariškuose ir civiliniuose kalėjimuose sargyba turi: 1) saugoti tik iš oro; 2) kalėjimo administracijai reikalaujant, — nedelsiant numalšinti kalinių riaušes.

Sargybos pasimainant, sargybos viršininkas kalinių nepriima ir kamerų netikrina.

151. Sargyba neatsako, jei kalinys pabėgęs per langą pakasą ar kitu kuriuo būdu, jei kalėjimas pasirengta iš vidaus, sargybai negalint užkandži. Tačiau kaliniams pabėgus, sargybos viršininkas turi elgtis pagal 147 str.

152. Kalėjimo vartų raktus turi administracija. Jei prie vartų stovi sargybinis, tai jis juos praleidžia 115 str. nurodyta tvarka.

Jei sargyba ar postas būna kalėjimo kieme, tai sargybas tikrinantieji asmenys (99 str.) turi būti leidžiami pro vartus ir dieną netikrina.

153. Jei kalėjimo administracija reikalauja apsaugos kaliniams lydėti, tai sargybos viršininkas tik tokiais atvejais ją duoda, jei

sargyboje yra tam reikalui paskirtų žmonių. Sargybinių apsaugai neduoda.

Apsargą skiriant vadovaujamosi Vokietijos gynybos įstatymais (100—102 str.).

154. Išleidus kalinius pasivaikščiojimo kiemą, sargyba turi būti visiškai pasirengusi (su ginklais sargybinėje arba, jei reikia, kitoje vietoje, kaip nurodyta 91 str.).

Jei nėra nuolatinio fronto sargybinių, tai šiais atvejais jis turi būti pastatytas tam tikru būdu įėjimu į sargybines.

Sargybos viršininko pareigos, saugojant valstybės turto sandėlius ir valstybės turtą

155. Prie sargybos saugojamų antspaustuotų (arba užplombuotų) pinigų dėžių ir valstybės turto sandėlių prileidžiama šios sargybos taisyklėmis:

1) sargybos viršininkui turi būti pateiktas kiek iš anksto nusiustas įgulos komandanto (dalies vado) pasirašytas ir su antspaudu įsakymas, kuriame turi būti nurodyta, kada ir kokius asmenis reikiama prileisti prie dėžės ar sandėlio (5 priedėlis);

2) atvykę tame rašte pažymėti asmenys turi parodyti sargybos viršininkui asmens liudymus, dėžių ar sandėlių antspaudus ir jų pavyzdžius. Sargybos viršininkas patikrina asmenis, palyginęs antspaudų pavyzdžius su turimais sargybinėje pavyzdžiais ir, jei viskas tvarkingoje, įsako vedėjui prileisti, kur reikiama tuos asmenis (121 str.).

Jei atvykusių asmenų prileisti negalima, sargybos viršininkas tuojau praneša įgulos (dalies) budėtojui, o atsiųstame rašte pažymi, dėl kurių, būtent, priežasčių nepri-
156. Jei kuri laikykla atidaroma ilgesniam laikui tarnybos valandomis, pavyzdžiui, mobilizacinė spinta, tokie sandėliai, kuriose nuolat dirbama ir t. t., tai prižiūrimo tvarka turi būti kiek suprastinta, o darbai turi būti smulkiai nurodyta postų taisyklėse.

157. Jei laikykla atidaroma tik trumpam laikui, tai sargybinis nenuimamas ir laikomas 112, 114 ir 121 str.

Jei atidaroma ilgesniam laikui, tai sargybos viršininkas, žiūrėdamas postų tabelės pavyzdinį, įsako vedėjui arba palikti sargybinį poste eiti toms pareigoms, kurios tam sargybiniam sumatytos postų tabelėje, arba visai nenuimti. Sargybinis vėl pastatomas, kai laikykla atidaroma ir antspauduojama. Visa sargybos viršininkas turi pažymėti sargybinio pavyzdinio, aiškiai įrašydamas nuo kada ir kada buvo atdara laikykla, o sargybinis turi būti nenuimtas.

158. Uždarius ir antspaudavus laikyklą, sargybos viršininkas ir sargybiniui įsitikinus, kad poste prižiūrimoje tvarkoje (112, 120 str. 1 ir 2 punktai ir 121 str.), prileistasis asmuo pasirašo sargybinio pavyzdinio, aiškiai įrašydamas, kad tą ir tą dieną ir valandą buvo prileistas į tokią ir tokią laikyklą ir tą ar tą valandą laikykla uždaryta.

Laikinos sargybos viršininko pareigos

159. Jeigu sargyba statoma vietoje, susirinko ar turi susirinkti didelė žmonių grupė, sargybos viršininkas pastato, kur rodyta, sargybinius; likusius kareivius kiuoja nuošalioje vietoje ir liepia sustatytis šautuvus.

160. Jei laikina sargyba paskirta palaikyti tvarką, tai sargybos viršininkas, padedamas kaip nurodyta 159 str., policijai reikalauja likusiais žmonėmis gali padėti tik pagal 135 str.

Patrulius ar jojas siunčiant, laikomasi šio statuto V dalies 141 str.

161. Gaisro sargybos skiriamos iš gaisro parengties dalies (V dal. 133 str. b). Šių sargybų viršininkai paprastai betarpiškai priklauso įgulos komendantui arba to vyriausiojo kario, kuris tvarko turto gelbėjimą saugojimą (V dal. 136 str.).

XI SKIRSNIS

Ginklų vartojimo taisyklės

162. Sargybų tarnyba yra ypatingai svarbi tarnyba, todėl: 1) ji ypatingai saugojama įstatymo (Karo baudž. statuto 113—120, 150—161¹ str. str.); 2) sargyboje tam tikromis atsitikimais leidžiama vartoti ginklai, nesakant už padarinius.

Kaip bendra taisyklė, pažymėtina, kad 1) ginklas turi būti vartojamas tik tada, kai reikiama išėjimas nebelieka: kai nei įspėjimas

neįspėjimas, nei pagalbos prisišaukti negalima, o pagaliau, nėra laiko jos ir šauktis; šiuo atveju prineikus vartoti ginklus, jie turi būti taip sumaniai ir energingai pavartoti, kad tikslas būtų tuoj pasiektas.

163. Sargybinis, sargyba, patrulis (93 str.) padėjimai arba atskira sargybinių padėjimai prineikus turi vartoti ginklus:

- 1) saugojamam postui arba asmeniui apginti;
- 2) sau pačiam apsiginti;
- 3) areštuotiems bėgant, priešinantys veiksmu arba jų riaušėms numalšinti.

Kada kokiais ginklais reikia veikti, — nurodo pats sargybinis, sargybai — sargybos viršininkas, atskirai sargybinių padėjimų — vedėjas, patruliui — patrulių viršininkas, padėjimams — vyresnysis.

164. Prieš ginklų vartojimą, jei yra laiko, saugojimui šaukiama: „stok — šausiu!“ ir vartojama atitinkamais ženklais (užtaisomas šautuvas ir p.).

Miniai puolant sargybą (žr. 134 str. antrąją pusę), sargybos viršininkas vartoja ginklus laikydamasis V dalies 127 str. b ir 128 str.

165. Malšinant areštuotuosius tokiuose atsitikimuose arba civiliniuose kalėjimuose, sargyba turi savo administraciją, sargyba malšinti padeda tik tada, kai administracija to padeda (150 str.), o po to — kada ir kokiomis ginklais, — sprendžia sargybos viršininkas.

XII SKIRSNIS

Sveikinimasis ir pagarbos reiškimas sargyboje

A. Kaip sveikinasi ir pagarbą reiškia sargybos

a) Gerbimas iššaukiant sargybą su ginklais

166. Sargyba su ginklais šaukiama gerbti (90 str.):

- 1) Lietuvos Respublikos Prezidentą;
- 2) svetimos valstybės galvą;
- 3) kariškas vėliavas;
- 4) krašto apsaugos ministerį;
- 5) vyriausiojo štabo viršininką.

Be to, dar:

- 1) bažnytines procesijas, kai eina su Švenč. Sakramentu (pavyzdžiui per Dievo kūno šventę), bet apie sargybos viršininkas turi būti iš anksto išpėtas tiesioginės vyresnybės;
- 2) laidotuvių procesijas, kurių dalyvauja kariuomenės dalis.

167. Gerbti su ginklais šaukiamos tokios sargybos, kurios turi fronto sargybą. Bet ir tokia sargyba nešaukiama: 1) kai gu ji yra prie daboklės ar kalėjimo; 2) vakarinio ligi rytinio patikrinimo; 3) šalčio yra ne mažiau kaip — 5°C; 4) p

sargyboms — nuo senosios sargybos išėjimo iki jai nueinant namo.

168. Pagarbimo tvarka tokia: 1) sargyba šaukia sargybą su ginklais, kai tik pasirodys gerbtiną asmenį ar procesiją; 2) už 20 metrų sargybos viršininkas komanduoja: *gerbti! — gerbk!*; 3) jei pagerbiamas asmuo eina į sargybos aikštę, tai sargybos viršininkas jam raportuoja; 4) kai pagerbiamas asmuo ar procesija bus praėjusi, sargybos viršininkas komanduoja: *že-mén!* ir veda į sargybą.

B. Paprastas sargybų sveikinimasis ir pagarbos reiškimas

169. Sargybos, neturinčios fronto sargybos, gerbti nešaukiamos, o jei kas iš asmenų, nurodytų 166 str., įeina į sargybą, tai sargyba sutinka juos, kaip viršininkus, kurie šaukia sargybą, būtent: sargyba surikiuojama be šarvų, o sargybos viršininkas, sukomandavęs: *ramiai!*, prieina su raportu (90 str.).

170. Eidama į postus ir grįždama namo po pasimatymo, sargyba sveikinasi bendrosios kariuomenės dalių ir komandų sveikinimais taisyklėmis.

B. Sargybinių sveikinimasis ir pagarbos reiškimas

171. Sargybinis gerbia ginklu tuos pačius asmenis ir procesijas, kaip ir sargyba

(166 str.). Visus kitus viršininkus ir vyresnius jis pagerbia, atsistodamas *ramiai*.

172. Ginklu negerbiama — nuo vakaro ligi rytinio patikrinimo. Nei vienam nei kitaip pagarbos nereiškiama: 1) sargybiniam pasimainant — nuo vedėjo komandos *ramiai* ligi to momento, kai pamainytas sargybinis atsistoja į pamainos rikiuotę; 2) sargybinis stovi prie areštuotųjų kamerų.

173. Išorės sargybiniai prisiartinančiam viršininkui, vėliavai ar procesijai pagerbustuoja ten, kur jų esama.

174. Poriniai sargybiniai gerbia abu kartu be komandos. Jaunesnysis sargybinis žiūri į vyresnįjį ir suderina savo veiksmus su vyresniojo veiksmis.

XIII SKIRSNIS

Sargų tarnyba

a) Sargų postų steigimas, skirstymas ir priklausomybė

175. Nedideliems maisto, pašaro, rūbų ir panašaus turto sandėliams ar šiaip reikalingiems įrengimams saugoti ir, apskritai, saugant tais atvejais, kai turto nelaimės atvežimas gali būti apsaugotas, jei kas nuolat prie jo bus, sargybų vietoje, apygardos viršininkui sutikus, įgulos viršininko (dalies vadovo) įsakymu gali būti steigiami vadinti sargų postai.

176. Sargų postai priklauso tos pačios sargybos, kaip ir sargybos (6 str.).

177. Sargų postams, jei jie yra savo dalies stovėjimo rajone, skiriamos dvi sargybinės. Jei tie postai yra toliau kur nuo dalies, tai kiekvienam postui skiriamos dvi sargybinės eilės, t. y. keturi žmonės.

Be to, kiekvienam postui, kuris turi atsarginę, skiriamas vyresnysis grandinis sargybinis sumanus eilinis. Jei kuris sargų postas yra kartu su sargyba sargybinėje, tai vyresniojo neskiriama, o jo pareigas eina sargybinis viršininkas arba, jei yra, jo padėjėjas.

Sargų apginklavimas, skirstymas, pasimainymas

178. Sargai ginkluojami asmeniniais ginklais (durtuvais arba kardais). Karo stoviui (stovėjimui) esant ir pasienio ruožuose, mobilizuojant paskelbus, jie ginkluojami, kaip sargybiniai.

179. Sargybų skirstymo vietoje sargai ginkluojami: a) tie, kurie būna kartu su sargybiniais, tų sargybų kairiajame sparne; b) kiti — kairiajame sargybų rinktinės sparne.

180. Slaptažodžius gauna sargų postų sargybiniai kartu su sargybų viršininkais.

181. Sargų postai, kaip ir sargybos, turi būti pamainomi kas 24 valandas. Pasimaino be jokio ceremonialo, tik naujosios pamainos vyresnysis turi senajam vyresniajam pasakyti parolę.

182. Sargai pasimaino patys, vyresniam jam įsakius, bet griežtai turi laikytis sargybiniams nustatytų posto perdavimo — primimo taisyklių (65 str.).

Kai šilta (vasaros metu), sargai pasimaino kas keturias valandas, o šaltyje ir naktį — laikantis sargybiniams nustatytų taisyklių (60 str.).

c) Sargo pareigos ir teisės

183. Sargas, būdamas poste, turi budriai saugoti jam pavestą turtą ar vietą ir niekada nenuieiti nuo posto, kol bus pamainytas. Jam draudžiama: rūkyti, miegoti ir priiminėti bet ką iš asmenų, neturinčių teisės įsakyti. Nakties metu jam draudžiama ir sėdėti.

Sargų atsakomybė už pareigų ėjimą prilyginama tvarkininkų atsakomybei.

184. Sargai gali vartoti ginklą: 1) saugojamam postui apginti; 2) pačiam apsiginti. Prieš vartodami ir vartodami ginklą, turi laikytis tų pačių taisyklių, kaip ir sargybieniai (162—164 str.).

d) Sargų posto vyresniojo pareigos

185. Sargų posto vyresniojo yra tokios pareigos:

1) pasimainant — priimti visa, kas yra sarginėje, pagal sąrašą;

2) laiku siuntinėti sargų pamainas ir visa, kas reikia, surašyti į sargybų sąrašus;

3) prižiūrėti, kad sargai gerai eitų pareigas, ir kad sarginėje būtų tvarka;

4) jam draudžiama priiminėti pašalinčius žmones, nusirėdyti, didinti arba mažinti postų skaičių, kilnoti sargus iš vietos į vietą, išskyrus atsitikimus, kada sargui poste gresia pavojus nuo potvynio ar gaisro. Tokiais atvejais vyresnysis turi pastatyti sargą į saugią vietą, iš kur jis galėtų matyti saugojamą turtą ar turtą;

5) sargui susirgus, vyresnysis siunčia jį į dalį ir praneša įgulos (dalies) budėtojui, statydamas kitą kareivį vietoje susirgusio;

6) jei pats vyresnysis suserga, jis tuoj praneša įgulos (dalies) budėtojui, neišeidamas iš sarginės, o savo pareigas paveda sumanesniam iš sargų;

7) visus pranešimus įgulos (dalies) budėtojui sargų posto vyresnysis siunčia su vienu iš sargų. Jei laisvo nuo pareigų sargo nėra, praneša artimiausios sargybos viršininkui.

e) Tvarka sargų poste

186. Į sargų saugojamus sandėlius ir kitas vietas įleidžiama įgulos viršininko (dalies vado) nustatyta tvarka, kuri turi būti patvirtinama postų tabelėje.

Jei ką įleidžiant, sandėliai atidaromi daugiau, kaip vienai valandai, tai sargai nepriimami ir paskui vėl pastatomi, sandėlius uždarius.

187. Sarginės, kiek galima, įrengiamos panašiai kaip sargybinės. Sargų poste tikroje vietoje statoma posto pastogėlė sėdyne (žr. 6 brėž. 77 pusl.).

Įleidimo į sarginę ir visa vidaus tvarka joje tokia, kaip ir sargybinėje (76—81 ir 86—89 str.). Postų drabužiais ir švilpukais jie aprūpinami vienodai su sargybomis.

Areštuotieji sargų poste nepriimami, policijai padėti sargai neskiriami.

Nei gerbti, nei kitais atvejais, nustatytais sargyboms, sargai nešaukiami, nors jie būtų drauge su sargyba.

188. Jei postus tikrinantis viršininkas pareikalauja palydovo, tai jį lydi posto viršininkas, pavesdamas savo pareigas sumaniam sargui.

189. Sveikinasi sargai bendromis taisyklėmis, pakeldami ranką prie kepurės, o įsveikinti šautuvais, tai — sargybiniams nustatytomis taisyklėmis.

XIV SKIRSNIS

Sargybų uniforma ir apranga

a) Bendra taisyklė

190. Sargybos ir sargai dėvi atskirą vadinamą sargybų uniformą ir aprangą.

Einant į sargybų skirstymą

191. Į skirstymą sargybos eina su milinėmis arba be jų, žiūrint, kaip kuriam laikotarpiui yra nustatęs ėgulos viršininkas. Vasaros metu vietoje munduro gali būti dėvimi palaidinukai.

192. Kiek atvėsus, kai šilumos pavėsyje mažiau negu + 10°C, arba lietui lyjant, ėgulos (dalies) budėtojo įsakymu sargybos dėvi milines, arba ėgulos viršininko tam laikotarpiui būtų nustatyta eiti į sargybas be milinių.

Jei lietus užklumpa sargybas beeinant, sargybų viršininkai gali leisti milines užsimesti ant pečių. Lietui praėjus, milinės turi būti suvyniotos.

c) Sargybinėse

193. Tokiais laikotarpiais, kada į sargybas nustatyta eiti apsivilkus milines, sargybinėje leidžiama jas nusivilkti, aprangą užsimesti ant mundurų, o milines laikant nevyniotas, kad būtų galima greitai apsivilkti.

d) Postuose

194. Į postus pamainos eina: a) vasaros metu — su palaidinukais, milines nevyniotas, o kiek atvėsus (mažiau, negu + 10°C) arba lietui lyjant, — jas apsivilkus arba užsimeta ant pečių; postą prieš, jei milinė suvyniota arba užmesta ant

pečių, sargybinis turi pakabinti ją budelės (sargas — po pastogėle) ir, jei reikia, apvelka posto milinę arba brezentinį apsiaustą; b) žiemos metu — apsilvėklines.

195. Šildomuose būstuose sargybiniai žiemos metu turi būti tik su mundurais. Etnant į postą, milinė užsimetama ant pečių stovint poste — pakabinama ant kablio.

196. Posto kailiniai ir tūbai (1 priedas 5 str.) gali būti dėvimi, kai šalčio ne mažiau kaip — 5°C, arba kad ir mažiau, bet jei pūčia šaltas vėjas.

e) Sargyboms gaisro arba potvynio vietose, apsargoms, pambarys budėtojui; b) kambarys sargui; c) prausykla ir išeinamoji vieta.

197. Gaisro arba potvynio vietose (V dal. 133 str. b punktą ir 138 str.) sargyboms skiriamieji vyrai turi būti apsirengę kaip sargybose, o skiriamieji įvairiems darbuotojams — turi būti be ginklų ir be aprangos su kasdieniniais rūbais.

198. Sargybų uniformos ir aprangos taisyklėmis vadovaujasi taip pat apsargos, pambarys budėtojui, parengties ir pagalbos dalys (V dal. 74, 77, 95, 100 ir 107 str.).

PRIEDĖLIAI

1 priedėlis
(žr. 81 str.)

Sargybinės ir postų įrengimas

1. Sargybinėje turi būti: a) bendras kambarys visai sargybai; I rūšies sargybinėje — be to, dar atskiras kambarys sargybos viršininkui, o vyriausioje sargybinėje — ir kambarys budėtojui; b) kambarys sargui; c) prausykla ir išeinamoji vieta.

Daboklėje; be to, dar turi būti: a) kambarys areštuotiems karininkams; b) bendroji sargybinė, be to, dar atskiras kambarys areštuotiems kareiviams; c) atskira areštuotųjų prausykla ir išeinamoji vieta.

2. Sargybinės knygos ir instrukcijos: 1) instrukcija sargybos viršininkui; b) postų planas ir tabelė; c) antspaudų pavyzdžiai; d) suvarstyta areštuotųjų knyga.

Vyriausioje sargybinėje, be to, dar turi būti: 1) visų sargybų ir postų planas; 2) sargybų rinktinės žinios (2 pried.).

Kiekviena instrukcija, knyga, planas, tabelė arba antspaudas turi būti įgudęs komendanto (dalies vado) pasirašyta ir antspaudu patvirtinta.

3. Sargybinės inventoriūs:

1) bendras: a) vienas laikdis; b) du termometrai — viduje ir ore; c) pakankamas skaičius lempų.

2) Sargybos kambary: sudedamų lovų arba grėdų tiek, kad paktų besiilsintiems sargybos žmonėms (78 str.); b) du stalai — vienas valgyti, kitas rašyti ir skaityti; c) kiek reiki suolų arba kėdžių (taburečių); d) kabinė; e) byklė; f) stovai šautuvams; g) indas su čiaupu (kranu) geriamam vandeniui ir puodelis; h) spiautuvė.

3) I rūšies sargybos viršininko kambary: a) du stalai (vienas jų rašomasis); b) kušetė; c) odinis pagalvis; d) du krėslai; e) karapė vandeniui ir stiklinė; f) rašomosios priemonės; g) peleninė ir spiautuvė.

4) Vyriausioje sargyboje turi būti įrengta sargybos aikštė (žr. 6 nėje įgulos (dalies) budėtojų kambarių: visa tai, kas yra susirinkti sargyba, paprastai keturių metrų sargybos viršininko kambary ir jo plotumo. Aikštė turi būti cementuota, to dar: lenta įrašams, kreidos ir raportų grįsta akmenimis arba žvyriuota ir aptverta knyga (žr. V dal. 58 str. f ir g punktus) barjeru su vienu priešakiniu ir dviem šoninėje yra budėtojo padėjėjas — karininkas, su įėjimais, kiekvienas 1½ mtr. plotumo. tai jam turi būti antra kušetė ir odinis pagalvis daromi ties barjero viduriu.

5) Sargo kambary: staliukas 1 mtr. aukštumo (nuo žemės) ir 18 cm. plotis, lova, kėdė. Be to, sargybinei valymo pločio, įkastų į žemę per 2 mtr. vienas ir kūrenti sargo žinioje turi būti: du kuro kito su išilginėmis kartimis, taip pat kebirai, šluotos, kirvis, kastuvai, pašluotės, 10 cm. šono pločio. Kartys

stės, smėlio arba piūvenų laiptams parbarstyti, malkų ir apšvietimo medžiagos.

Pastaba. Sargo žinioje yra ir sargybinės bendras turtas (šio str. 1 p.).

6) Areštuotųjų karininkų kambary: a) stalai; b) kušetė; c) odinis pagalvis; d) dvi kėdės, karapė vandeniui ir stiklinė.

7) Bendroje kameroje: a) grėdai; b) stalai, suolai, kabyklė ir lentynos; c) indas vandeniui ir puodelis; d) nakti — naktinis indas.

8) Atskiroje kameroje: a) staliukas, b) kėdė, c) pakeliamieji (užrakinamieji) grėdai.

Visas šis inventoriūs, išskyrus įvardintus 1 ir 5 punkt., yra sargybos viršininko žinioje, o kur yra padėjėjas, tai padėjėjo.

4. Ties I rūšies sargybine, jei yra viena aikštė, turi būti įrengta sargybos aikštė (žr. 6 nėje įgulos (dalies) budėtojų kambarių: visa tai, kas yra susirinkti sargyba, paprastai keturių metrų sargybos viršininko kambary ir jo plotumo. Aikštė turi būti cementuota, to dar: lenta įrašams, kreidos ir raportų grįsta akmenimis arba žvyriuota ir aptverta knyga (žr. V dal. 58 str. f ir g punktus) barjeru su vienu priešakiniu ir dviem šoninėje yra budėtojo padėjėjas — karininkas, su įėjimais, kiekvienas 1½ mtr. plotumo. tai jam turi būti antra kušetė ir odinis pagalvis daromi ties barjero viduriu.

Barjeras daromas iš stačių keturkampių 1 mtr. aukštumo (nuo žemės) ir 18 cm. plotis, lova, kėdė. Be to, sargybinei valymo pločio, įkastų į žemę per 2 mtr. vienas ir kūrenti sargo žinioje turi būti: du kuro kito su išilginėmis kartimis, taip pat kebirai, šluotos, kirvis, kastuvai, pašluotės, 10 cm. šono pločio. Kartys

TVIRTINU

3 priedėlis

(žr. šios dal. 20 str.)

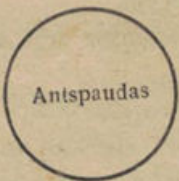
Įgulos viršininkas

sargybos postų tabelė

Posto nr.	Sargybos sudėtis ir postų pavadinimas	Kuris vedėjas išvedžioja	SARGYBINIŲ PAREIGOS
	<p>Sargybos sudėtis: Sarg. viršin. — kari- ninkas 1 Jopadėjęjas — puskar. 1 Vedėjų — puskar. . . 3 Sargybinių 24 Palydovų 6 Trimičių 1 Pasiuntinių 1 Postų 8</p> <p>Apie areštuotųjų pa- bėgimą pranešti poli- cijai tel. 48-50. Apie gaisrą — tel. 3-54</p>		
1	Fronto postas	Patys pasimaino	Saugoja sargybinių, nieko neįleisdamas be sargybos viršininko padėjėjo įsakymo. Leidžia tik tuos viršininkus, kuriuos pats pažįsta. Šaukia sargybą su ginklais šio statuto nurodytais atvejais. Iššaukia sargybos viršininką prašomas asmenų, kuriems jis reikalingas.
2	Sargybiniėje prie pinigų dėžių	Pirmasis vedėjas	Saugoja dėžių spynas ir antspaudus, prileisdamas prie dėžių tik sargybos viršininko įsakymu vedėjo akivaizdoje.
3	Prie daboklės langų		Saugoja, kad areštuotieji negadintų langų rėmų ir grėdų ir kad nieko nemėtytų pro langus, su nieku nesikalbėtų ir nemėgintų bėgti; kad naktį areštuotųjų kameroje nuolat būtų šviesa. Išmestus pro langus daiktus palieka vietoje ligi ateis iššauktas vedėjas. Vaikščioja paliai vakarų sieną nuo kampo ligi kampo.
4	Prie bendros areštuotųjų kameros durų		Pro durų langelį žiūri, ką areštuotieji veikia, kaip elgiasi. Pastebėjęs ką negera, besiruošiant kelti riaušes ar bėgti, tuojau iššaukia sargybos viršininką arba jo padėjėją. Nieko neįleidžia ir neišleidžia iš kameros be sargybos viršininko arba jo padėjėjo įsakymo. Nuo vietos nenuėina.

SARGYBINIŲ PAREIGOS

Posto nr.	Sargybos sudėtis ir postų pavadinimai	Kuris vedėjas išvedžioja	
5	Prie išdinės durų	Antrasis vedėjas	Saugoja išdinę iš oro pusės, vaikščiodamas paliai priešakinę sieną nuo kampo ligi kampo ir žiūrėdamas, kad niekas neįlįstų į namus pro langus, duris ar stogą; kad sienoje nebūtų jokių pralaužimų arba pakasų. Pastebėjęs ar išgirdęs ką įtartina išdinės rūmuose ar ties jais, tuojau iššaukia sargybos viršininką.
6	Išdinės viduje prie pinigų sandėlių		Saugoja sandėlių durų spynas ir antspaudus, nieko neprileidžia prie jų. Atidaryti leidžia tik vedėjo akivaizdoje. Priimdamas postą, turi gerai patikrinti duris, spynas, antspaudus ir jų virveles.
7	Prie sprogstamos medžiagos sandėlio		Saugoja, kad arti niekas nekūrentų ugnies, nerūkytų, nešaudytų, nevažinėtų. Leidžia į sandėlį tik vedėjo akivaizdoje.
8	Prie rūbų sandėlio		Priimdamas postą, apžiūri su vedėju iš visų pusių, ar sveikos sienos, durys, langai, stogas; patikrina spynas, antspaudus ir jų virveles; nieko neprileidžia arčiau, kaip per 25 žingsnius. Vaikščioja aplink sandėlį.
	Sargų posto sudėtis Vyresnysis 1 Sargų 4 Postų 1		
1	Prie atsarg. batal. daiktų sandėlio	Patys pasimaino	Saugoja sandėlį, protarpiais apeidamas aplinkui. Leidžia į jį vyresniojo įsakymu. Priimdamas apžiūri iš visu pusių, ar sveikos sienos, durys, langai, stogas, spynos, antspaudai. Naktį draudžiama sėdėti.
2	Prie įgulos ligoninės komandos rūbų sandėlio	Patys pasimaino	Saugoja sandėlį, protarpiais apeidamas iš pietų ir vakarų pusės. Leidžia į sandėlį vyresniojo nurodymais. Naktį draudžiama sėdėti.

Įgulos komendantas

Placadjutantas

1 p a s t a b a. Sargybiniai turi žinoti posto nr. ir pavadinimą.

2 p a s t a b a. Čia nurodytos pareigos yra tik pavyzdys. Komendantui sustačius ir įgulos viršininkui patvirtinus, jos gali būti platesnės arba siauresnės, kad ir tų pačių pavadinimų postuos

Šiame puslapy daromi sargybos viršininko pažymėjimai:

- 1) kokie pranešimai ir kam buvo pasiųsti;
- 2) kokie trūkumai buvo rasti, pasimainant sargyboms;
- 3) kokie įvykiai buvo sargyboje.

4 priedėlis
(žr. 37 str.)

sargybos

Į R A Š A I

- 1 pastaba. Visi pažymėjimai ir parašai turi būti aiškūs, lengvai įskaitomi.
- 2 pastaba. Sargyboms pasimainius, įrašai turi būti sargybos viršininko tuojau nusiųsti tarnybos keliu igulos valdybai (dalies štabui).

Šiame puslapy įrašoma žemiau duodamais pavyzdžiais:

- 1) sargybą tikrinusių viršininkų pastabos;
- 2) parašai asmenų, kurie buvo prileisti prie pinigų dėžės ar į sandėlį;
- 3) senosios ir naujosios sargybų viršininkų pažymėjimai ir parašai, pasimainant sargyboms.

1 pavyzdys: val. tikrindamas sargybą, radau

Parašas

2 pavyzdys: Komendanto (dalies vado) leidimu nr. 1928 m.
..... m. d. nuo val. buvome
prileisti prie 1 k. apygardos štabo pinigų dėžės.

Parašai

3 pavyzdys: Perdaviau sargybą

Sen. sarg. viršininko parašas

Priėmiau sargybą (tvarkoje arba su trūkumais, pažymėtais paskutiniame puslapy).....

Nauj. sarg. viršininko parašas

1928 m. „ ... “ d.

..... pulko kuopos sargyba

Postų tvarkaraštis

Parolė*)

Postų nr.	Kuris vedėjas vedžioja	Postų pavadinimai	Sargybinių pavardės ir vardai		
			1 pamaina	2 pamaina	3 pamaina
1	Patys pasimaino	Fronto postas	Pikelis Jonas	Petkūnas Mykolas	Gaidelis Vincas
2	1-is	Prie pinigų dėžės	Gyls Petras	Vanagas Jonas	Strazdas Antanas
3	2-is	Prie rūbų sandėlio	Mažonis Alenksandras	Urbaitis Rapolas	Galinis Povilas
		ir t. t.	t. t.	t. t.	t. t.
		Sargų postas prie pulko malkų	Antanaitis Mikas	Butkus Jurgis	

Sargybos viršininko padėjėjas

Vedėjai: { 1 pamaina: 1-is 2-is 3-is
 { 2 pamaina: 1-is 2-is 3-is

Palydovai

Trimičius

Pasiuntinys

Sargų posto vyresnysis

Sargybiniai buvo mainomi: normaliai, arba — ligi 15 val. normaliai, paskui ligi 19 val. 1, 2, 3 ir 5 postuose kas valanda, paskui vėl normaliai. 15 ir 17 val. mainė pirmasis 1-os pamainos vedėjas, o 16 ir 18 val. — 2-os pamainos.

*) Parolė įrašoma kitą dieną, sargybos pasimainius.

Sargybos viršininkas (parašas)

S

nių pavardės ir vardai

2 pamaina	3 pamaina
Petkūnas Mykolas	Gaidelis Vincas
Vanagas Jonas	Strazdas Antanas
Urbaitis Rapolas	Galinis Povilas
t. t.	t. t.
Butkus Jurgis	

3-is

3-is

... ĩgulos
 komendantūra
 1928-IV-18.
 Nr. 345
 Kaunas.

5 priedėlis
 (žr. 155 str. 1 p.)

ĩgulos daboklės sargybos viršininkui.

Šiuo įsakoma prileisti prie N ĩgulos komendantūros pinigų dėžės š. m. balandžio mėn. 18 dieną nuo 10 val. iki 14 val. komendantūros ūkio vedėją kapitoną M. ir išdininimą admin. vyr. ltn. N.

Jie turės antspaudą, jo pavyzdį ir asmens liudymus.

Kol dėžė bus atdara, sargybinis turi likti poste eiti toms pareigoms, kurios nurodytos postų tabelėje.

Komendantas

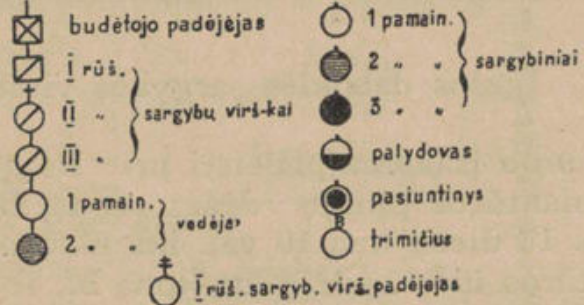
Placadjutantas

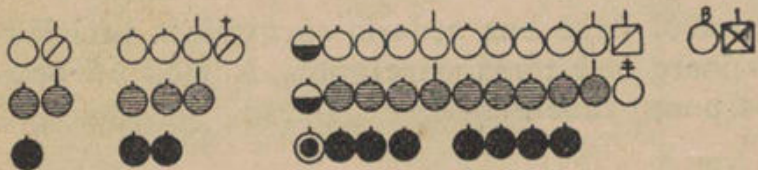
6 priedėlis

SARGYBŲ RIKIUOTĖS

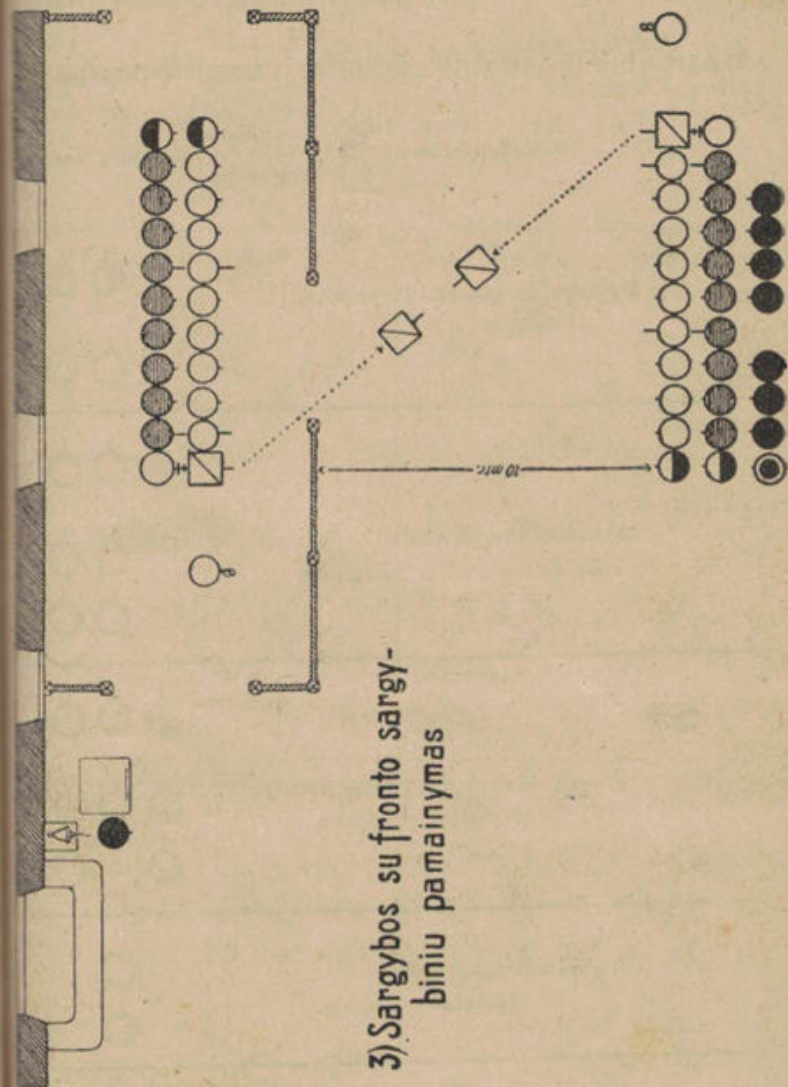
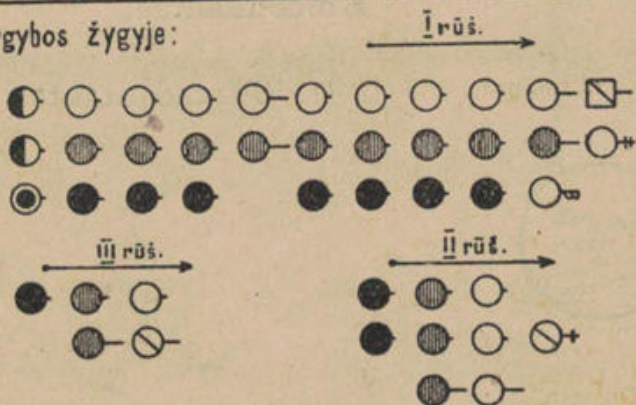
Sutartiniai ženklai:

1) Sargybų rinktinė skirstymo metu.

2) Sargybos žygyje:

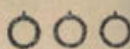

3) Sargybos su fronto sargybinių paminimas

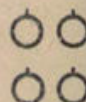
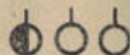
4) Sargybinių pamainų rikiuotės, vedant į postus.

Sutartin. ženklai: vedėjas } senosios sargybinės
 sargybinis }

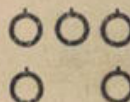
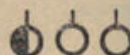
a) trys sargybiniai (trys postai):

b) keturi sargybiniai (keturi postai)
su dviem vedėjų pamainom:

c) penki sargybiniai (penki postai)
su dviem vedėjų pamainom:

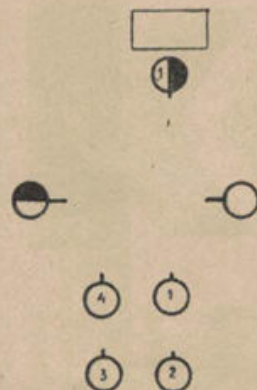
d) poniniai sargybiniai:
(priešaky vyresnysis)

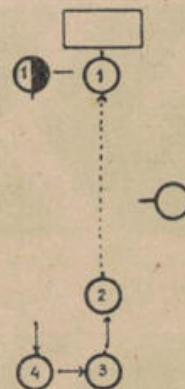
5) Sargybinio pamainymas.

Sutartin. ženklai: kryptis (apskritai)
 vieno žingsnio kryptis
 * Kiti ženklai - žiūr. 1 ir 4.
 postas.

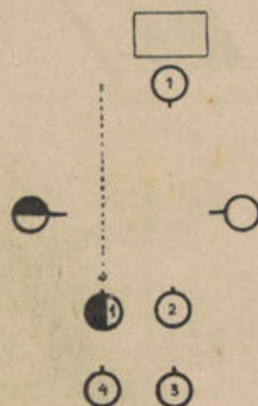
a) „Pamaina - stoka!“

b) „Pamaina pirmyn, žengte-
marš!“ (posto priėmimas).

c) Perdavus postą..

d) Visus sargybin. pamainius.

8 priedėlis
(žr. 139 str.)

Daboklės tvarka

a) Bendri nurodymai

1. Areštuotųjų kameros, kaip bendroji, taip ir atskiros, turi būti užrakintos, išskyrus atskiras karininkų kameras. Visų kamerų spynos turi būti vienodais raktais rakina-
mos. Tokių raktų reikia turėti ne mažiau, kaip tris. Visi jie turi būti pas sargybos viršininką.

Tuščios kameros turi būti atdaros, kad prasivėdintų.

2. Daboklės inventorių (1 pried. 3 str. 6, 7 ir 8 punkt.) turi būti tvarkoje. Patalynė areštuotiems turi būti valdiška. Karininkams ir liktiniams puskarininkiams leidžiama turėti savo patalynę.

3. Ne mažiau, kaip du kartus per mėnesį turi būti daroma kamerų dezinfekcija. Išeinamosiose vietose dezinfekcija turi būti daroma kasdien.

b) Areštuotųjų priėmimas

4. Sargybos pasimainant priimdamas areštuotuosius (140 str.), sargybos viršininkas kartu su padėjėju patikrina jų drabužius, avalynę ir kitus daiktus, kurie jiems nustatyta arba leidžiama turėti (šio

pried. 5 str.). Tikrinama ir kiekybė ir kokybė.

Kartu patikrinama lovos, čiužiniai, patalynė, grėdai, pagrėdžiai ir t. t.

Karininkų ir liktinių puskarininkių nei drabužiai, nei kiti daiktai netikrinami.

5. Atvesti areštuotieji priimami 143 ir 144 str. taisyklėmis. Be to, areštuoti kareiviai tikrinami, ar turi visa tai, kas nustatyta areštuotiesiems turėti, būtent: mundurą, kelnes, milinę, apšepę, batus, dvejus skalbinius, rankšluostį ir muilą.

Be šitų daiktų dar leidžiama turėti: šukas, šepetį, dantims valyti prietaisus, veidrodėlį, laikrodį, kariškų, tikybiškų arba moksliskų knygų ir rašomųjų prietaisų.

Jei kurių būtinų daiktų trūksta, tai sargybos viršininkas pažymi arešto lapely ir praneša įgulos (dalies) budėtojui.

Jei pas areštuotąjį randama ko per daug arba draudžiamų daiktų, tai sargybos viršininkas gražina juos per palydovą į dalį, duodamas jam pasirašyti kitoje arešto lapelio dalyje.

Pinigus ir brangius daiktus, surašęs areštuotųjų knygoje ir pažymėjęs arešto lapely, prasiunčia per įgulos (dalies) budėtoją įgulos komendantui (dalyje — kuopos vadui).

6. Patikrinus areštuotuosius ir visa, kas jiems nustatyta, įrašius į areštuotųjų knygą (9 pried.), sargybos viršininkas vedami į kameras. Patalpintų į atskiras

kameras arešto lapeliai pakabinami prie kameros durų, o visi kiti laikomi kartu su areštuotųjų knyga.

c) Tvarka areštuotiems laikyti

7. Pagrindinės areštuotųjų laikymo taisyklės nurodytos šio statuto III dal. 73—77 ir 79 str.

Laikinai areštuoti (137 ir 143 str.) laikomi laisvose kamerose.

8. Visi areštuotieji keliasi 6 val., o gulėti — po vakarinio patikrinimo ne vėliau, kaip 22 valandą. Rytinį ir vakarinį patikrinimą daro arba pats sargybos viršininkas arba padėjėjas.

Per visą dieną areštuotieji turi būti su uniforma.

9. Patalynes ir kameras turi tvarkyti patys areštuotieji. Karininkų ir tuščias kameras tvarko daboklės sargas.

Atskirose areštuotųjų kareivių kamerose nuo 6 val. iki 22 val. grėdai turi būti pakelti ir užrakinti.

Patalyne naudotis visiems areštuotiems duodama tik nuo 22 val. iki 6 val. Karininkams ji paliekama ir dienos metu.

Ruošai pasibaigus, areštuotieji vedami praustis 15 str. nurodyta tvarka.

10. Įleidžiami ir išleidžiami iš kamerų areštuotieji tik sargybos viršininko įsakymu, išskyrus tuos atvejus, kada vedama į išeinamąją vietą.

11. Visiems areštuotiesiems draudžiama: kelti triukšmą, ar netvarką, dainuoti, kalbėtis pro langus, kortuoti, turėti ginklus ir muzikos instrumentus.

12. Areštuotųjų maitinimas tvarkomas šio statuto III dalies 73 str. dėsniais ir komendanto (dalies vado) instrukcijomis.

Karininkai ir liktiniai puskarininkiai maitinasi patys, gaudami valgį per savo tarnus arba daboklės sargą. Prie tardomųjų tarnai ir šiaip pašaliniai asmenys prileidžiami sutikus tam teismo organui, kurio valdžioje šie areštuotieji laikomi.

Liktiniai puskarininkiai, jei jie patys nori, gali būti maitinami bendra tvarka, išskaitant už valgį iš jų algos.

13. Pasimatyti su areštuotaisiais leidžiama nuo rytinio ligi vakarinio patikrinimo įgulos komendanto (dalies vado) nustatytais valandomis.

Pasimatyti leidžiama tik su tardomaisiais ir areštuotais ligi teismo. Su areštuotais drausmės keliu matytis neleidžiama.

Lankytojai turi turėti įgulos komendanto (dalies vado) leidimus (žr. 12 priedėlį), kuriuose turi būti nurodyta, kas, kada, kiek laiko ir kuria tvarka (prižiūrint ar laisvai) gali pasimatyti su areštuotuoju.

Pasimatymų vieta — laisvas kambarys arba sargybos kambarys, bet tik ne kamera.

Leidimai duodami vienam kartui arba tam tikram laikotarpiui, kuriam išėjus jie pridedami prie sargybos įrašų.

14. Tardomųjų ir ligi teismo areštuotųjų; laiška i: 1) gaunamieji — atiduodami jiems, tik įgulos (dalies) budėtoju patikrinus; 2) siunčiamieji — turi būti pristatyti budėtoju neužlipinti.

Drausmės tvarka areštuotiems neleidžiama susirašinėti.

15. Visi areštuotieji turi būti kasdien išvedami $\frac{1}{2}$ valandos pasivaikščioti po kiemą. Drausmės būdu areštuotieji vedami atskirai nuo tardomųjų ir areštuotų ligi teismo.

Vedant pasivaikščioti prie tardomųjų ir areštuotų ligi teismo turi būti tinkama apsauga; prie areštuotų drausmės tvarka kas penki žmonės — vienas palydovas.

Drausmės tvarka areštuoti karininkai pasivaikščioti leidžiami be palydovo, bet tik tam tikrame rajone.

16. Į pirtį areštuotieji vedami įgulos komendanto (dalyje — dalies vado) nustatytomis dienomis ne rečiau kaip du kartu per mėnesį; tvarka nurodyta šio pried. 15 str.

17. Areštuotųjų sveikata tikrinama ne rečiau kaip vieną kartą per mėnesį. Karininkai, jei nori, nuo to tikrinimo atleidžiami.

18. Į išeinamąją vietą areštuotieji vedami po vieną: a) tardomieji ir areštuoti ligi teismo su ginkluotu palydovu; b) areštuoti drausmės tvarka: kareiviai — su neginkluotu palydovu, karininkai — visai be palydovo.

19. Areštuotųjų skundai (142 str.) paduodami sargybos viršininkui, kuris, jei tie skundai pagrįsti ir teisėti, praneša (rašytus pristato) įgulos (dalies) budėtoju.

d) Areštuotųjų siuntimas ir paleidimas

20. Areštuotieji siunčiami arba visai paleidžiami remiantis 143 str. Gavęs įgulos komendanto (dalyje — dalies vado) įsakymą nusiųsti areštuotąjį į teismą ar kitur, sargybos viršininkas perduoda jį tam, kas paskirtas jį priimti, duodamas jam pasirašyti tame pačiame įsakyme, pažymint priėmimo laiką. Gražinus areštuotąjį į daboklę, sargybos viršininkas, jeigu jį sugražinęs asmuo neturi tam tikros knygos, pasirašo jo akivaizdoje vėl tame pačiame įsakyme, pažymėdamas gražinimo laiką.

Įsakymas su pažymėjimais pridedamas prie sargybos įrašų.

Siunčiant areštuotuosius, visada griežtai laikomasi apsargos taisyklių (žr. V dal. 100—104 str.). Karininkams lydėti turi būti skiriami karininkai.

5 pėst. pulko
AREŠTUOTŲJŲ KNYGA

1928 metams

Kuopa	Laipsnis, pavardė, vardas	Kas areštavo	Arešto priežastis	Arešto rūšis ir laikas	Atimti pinigai ir brangūs daiktai	Kada pasodintas	Kada baigiasi arešto laikas	Pažymėjimai paleidžiant
4	Eil. Daugėla Antanas	Kuopos vadas	Nerūpestingai elgėsi su valstybės turtu	Paprasto 2 dienos	25 lit. ir auksinis žiedas	1928-XI-15 20 val.	1928-XI-18 20 val.	1928-XI-18 20 val.
1	Eil. Vizgirda Petras	Bataliono vadas	Nemandagiai pasielgė su savo grandininku	Paprasto 1 diena	Nieko neatimta	1928-XI-15 12 val.	1928-XI-16 12 val.	1928-XI-16 12 val.
		ir	t. t.	ir	t. t.			

Penkis (5) areštuotuosius šiuo sąrašu
1928 - XI - 15 d.

perdaviau: *Vyr. ltn. A*

priėmiau: *Vyr. ltn. B*

10 priedėlis
(žr. 143 str)

Arešto lapelis

(įgulos tarnyboje)

. įgulos daboklės sargybos
viršininkui.

Siunčiamą N pėst. pulko tardomąjį vyr.
skarvininkį Petrą Augulį įsakau laikyti
boklėje iki tolimesnio įsakymo IV nuova-
s tardytojo žinioje.

Įgulos komendantas (parašas)

Sargybų viršininkų pažymėjimai:

a) priimtas 1928 m. birželio mėn. 5 d.
val.

Sargybos viršininkas (parašas)

b) paleistas įgulos komendanto įsakymu
4 nr. 1928 m. birželio mėn. 12 d. 18 val.

Sargybos viršininkas (parašas)

8.17.38 m.t.

10-a priedėlis
(žr. 143 str.)

Arešto lapelis

(vidaus tarnyboje)

Kuopa (eskadronas, baterija)
Laipsnis, pavardė, vardas
Kas areštavo
Arešto priežastis
Kuriam laikui
Arešto rūšis

Kap. Svilas, 1 kuopos vadas

Dalies budėtojo pažymėjimas

Priimti
Šiltą valgį duoti
Arešto laikas baigiasi

Kap. A., 5 p. pulko budėtojas

Paleistas

*Vyr. ltn. B
Sargybos viršininkas*

(Kitoje lapelio pusėje)

Areštuotasis turi šiuos daiktus

Kap. Svilas, 1 kuopos vadas

Čia nurodyti daiktai rasti tvarkoje (ar to ir to trūksta).

*Vyr. ltn. C
Sargybos viršininkas*

11 priedėlis

Įsakymas paleisti areštuotąjį (arba siųsti)

sargybos viršininkui.
Areštuotąjį paleisti į
savo dalį (arba — perduoti šio įsakymo įtei-
kėjui ar panašiai).

Įgulos komendantas (parašas)

Antspaudas

1928. V. 24.

12 priedėlis

Leidimas pasimatyti su areštuotoju

Šiuo leidžiama (visuo-
 menės padėtis, laipsnis, vardas, pavardė)

 pasimatyti su areštuotoju
 dvi (2) valandas.

Pasimatymas laisvas (arba prižiūrint
 sarg. viršininko padėjėjui).

Igulos komendantas.

1928. VI. 4.

P a s t a b a. Jei leidimas duotas il-
 gesniam laikui, tatai turi būti pažymėta,
 o paskui kiekvienas pasimatymas sarg.
 viršininko pažymimas šiame rašte.

TURINYS

	Psl.
I. Bendrieji dėsniai	3
II. Postų steigimas ir jų panaikinimas	8
III. Sargybų skyrimas ir jų sudėtis	9
IV. Slaptažodžiai	11
V. Sargybų skirstymas	13
VI. Sargybų pasimainymas	16
VII. Sargybinių pastatymas, pamainymas ir visiškas nuėmimas	20
VIII. Tvarka sargybose	25
IX. Sargybų tikrinimas	31
X. Sargybos sudėties karių pareigos ir teisės Sargybinio pareigos ir teisės Vedėjo pareigos ir teisės Sargybos viršininko padėjėjo pareigos ir teisės Sargybos viršininko pareigos ir teisės	33 33 38 39 40
XI. Ginklų vartojimo taisyklės	50
XII. Sveikinimasis ir pagarbos reiškimas sar- gybose Kaip sveikinasi ir pagarbą reiškia pa- čios sargybos Sargybinių sveikinimasis ir pagarbos reiškimas	52 52 52 53
XIII. Sargų tarnyba	54
XIV. Sargybų uniforma ir apranga	58

Priedėliai

1 — Sargybinės ir postų įrengimas	61
2 — Sargybų rinktinės žinios	65
3 — Postų tabelė	67
4 — Sargybos įrašai	69
5 — Įsakymas prileisti prie laikyklos	71

6 — Sargybų rikiuotės	72
7 — Sargybos viršininko raporto (sakomo) pavyzdys	77
8 — Daboklės tvarka	78
a) Bendri nurodymai	78
b) Areštuotųjų priėmimas	78
c) Tvarka areštuotiems laikyti	80
d) Areštuotųjų siuntimas ir paleidimas	83
9 — Areštuotųjų knyga	85
10 — Arešto lapelis	87
11 — Įsakymas paleisti areštuotąjį	89
12 — Leidimas pasimatyti su areštuotuoju	90
